Dec. 1980

Museums magasinet 14

Meddelelser fra Danmarks museer

75.706 fotografi. museer og samlinger.

Viljen som Vorherre desværre ikke så på

Peter Seeberg
engang
Museet for Fotografi
Viborg

Brudstykker af de uforløste indfalds historie

Da et museum for fotografi nu synes at have bedre muligheder for at blive realiseret end nogensinde før, kan det ikke være aldeles forkasteligt blot at ridse et par træk i dette museums usammenhængende og aldeles ukendte historie op, for historiens og den gode ordens skyld.

I forbindelse med Kulturugen i Viborg 1962 udstilledes Viborg Stiftsmuseum Keld Helmer Petersens billedsuite fra et nedlagt elektricitetsværk i Odense. Dette fremragende eksempel på modernistisk, fotografisk dokumentation med dets rigdom af under- og overtoner blev udgangspunktet for et samarbejde omkring fotografiet og fotografiske udstillinger, der i 1967 mundede ud i, at vi lod en konvolut og et stykke brevpapir trykke, der bar påskriften »Museet for fotografi, Viborg«. Uden brevpapir heller intet museum, så meget vidste vi.

Den sjældent anvendte konvolut med dens indhold virkede som en fredsforstyrrende bombe på dem, der med en inderligere baggrund, men måske ikke med større ret havde tænkt sig engang at lade trykke et stykke brevpapir og en konvolut med påskriften »Museet for fotografi«. De havde blot ikke ment tiden var inde endnu.

Nu hastede det tilsyneladende, nu da barbarerne ikke kunne vente længere. En lille klynge bestående af Bjørn Ochsner, Henrik Bramsen fra Kunstakademiets Bibliotek, D. Yde Andersen fra Nationalmuseets Arkiv for historiske Film og Stemmer samt de viborgensiske usurpatorer mødtes en aften i København og drøftede projekter og muligheder i største fredsommelighed, nid- og nagløst og uden at nå et resultat. Jo eet, de friske fyre fra Viborg brugte i den efterfølgende tid konvolutten mindre og mindre, mens det stille arbejde i det Kongelige Bibliotek, i Kunstakademiet og på Nationalmuseet gik videre.

Ti år senere ringede Bjørn Ochsner af en ganske ufortjent loyalitet overfor de smuldrede viborgensiske planer for at indplotte fremtidig anbringelse af en usædvanlig samling af kameraer, der stod »i en kælder« på Herning Centralbibliotek. Straks startede den livlige fabrikation af museale udnyttelsesmuligheder i den jyske monitorstation. I løbet af en måneds tid blev der lagt adskillige små og store æg. Skulle kameraerne ikke til Randers, der havde sådan en lang tradition for fotografer og fotografering? Eller skulle den ikke være et hjerteblad i et »Museum for kommunikation« eller et »Museum for audiovisuel kommunikation« (naturligvis et ringere indhold), som kunne opbygges af B&O i Struer, hvor de jo havde arbejdet med det meste i tidens løb. Telefonen kimede mange steder og enkelte møder blev afholdt. Naturligvis uden at drøfte sagen med ejeren af den usædvanlige samling. Det skulle jo nok lykkes altsammen.

På en måneds tid var en ny drøm om et nyt, stort museum og et nyt brevhovede og en ny konvolut gået i sin mor igen. Hvad Bjørn Ochsner ikke forblev uvidende om. Og så fortsatte han at samle tålmodigt og i stilhed.

Når han nu har vovet sig frem, ja så må forløsningen være rykket nær. Alle tropperne er stillet op. Sikken masse. Nu skal det afgørende slag slåes.

Til indvielsen af det kommende museum bør der komme en blomst og et brev fra Viborg. Nu er det så blot om der endnu er et stykke brevpapir og en konvolut tilbage. Der var en pokkers fin typografisk tilrettelæggelse på det.

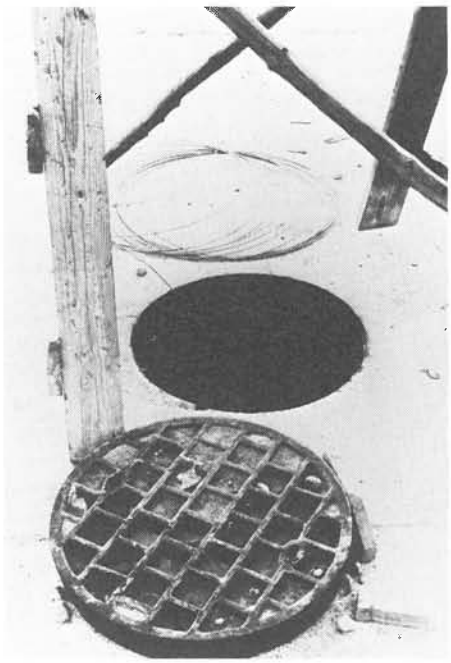

Keld Helmer-Petersen (født 1920): Efter fyraften. 1974. 398×269 mm. Det kgl. Bibliotek, Kort- og Billedafdelingen.

Forsidebilledet: Gertrude Käsebier (1852-1934): Mrs. Philip Lydic. 1905. Fotogravure. 206×149 mm. Det kgl. Bibliotek, Kort- og Billedafdelingen.

MUSEUMSMAGASINET, december 1980 og Meddelelser fra Danmarks museer.

Udgivet af Museumstjenesten for Statens Museumsnævn, Nybrogade 2, 1203 København K. Udkommer fire gange årligt (marts, juni, september, december).

Redaktion: John Erichsen, Københavns Bymuseum, Jan Garff (ansvarshavende), Statens Museum for Kunst, Tove Hatting, Zoologisk Museum, Peter Seeberg, Viborg Stiftsmuseum, Mogens Ørsnes, Nationalmuseet.

Redaktionens adresse: Viborg Stiftsmuseum, Hjultorvet 4, 8800 Viborg.

Redaktionen slutter 1. februar, 1. maj, 1. august, 1. november.

Abonnement årligt: 25 kroner. Ekspedition: Museumstjenesten, Sjørupvej 1, Lysgård, 8800 Viborg. Tlf. 06 - 66 76 66.

ISSN 0105-8060

Sats og tryk: Special-Trykkeriet Viborg a-s

73.01 Skulptur. Materialer og metoder

Sagen om afstøbningssamlingen

Den seneste udvikling

Marie-Louise Berner
Kunstakademiets bibliotek

Den kgl. Afstøbningssamlings skæbne er endnu ukendt. Efter 14 års lemfældig opmagasinering i en utæt og uopvarmet ladebygning, er der ingen, der endnu kender ødelæggelsernes omfang, ingen ved, hvad der gik til ved udflytningen i 1966, og ingen ved præcist, hvilke af samlingens 2138 katalognumre, der endte i Ledøje.

Siden udflytningen i 1966 fra Statens Museum for Kunst har man med jævne mellemrum fra faglig side påpeget det urimelige i, at samlingen bare var kørt ud på et sidespor – og glemt.

Allerede i 1969, efter museets genåbning, var der tegn på, at samlingen muligvis aldrig ville kunne vende tilbage til museet, hvorfor Akademirådet nedsatte et udvalg, der bl.a. bestod af professor, dr. phil. P. J. Riis og billedhuggerne Mogens Bøggild og Johan Galster. Med støtte i kulturministeriet nåede man frem til en egnet bygning, Vestindisk Pakhus i Toldbodgade, og samlingens genetablering syntes således at være sikret. Men et ministerskifte væltede planerne, og samlingen blev, hvor den var. Enkelte spredte forsøg på at rejse sagen senere mislykkedes, indtil sommeren 1979, hvor bestyrelsen for »Foreningen af danske Kunstmuseer« besluttede at tage sagen op.

Dannelsen af denne forening, der skete i 1978 ved en sammenslutning af provinsens og de københavnske kunstmuseer, er en af de væsentligste forudsætninger for at sagen om afstøbningssamlingen kunne køres med den fornødne styrke. I november 1979 besøgte foreningens bestyrelse, museumsinspektør Troels Andersen (Silkeborg Kunstmuseum), museumsdirektør Dyveke Helsted (Thorvaldsens Museum), museumsdirektør Leila Krogh (Willumsens Museum), konservator Bent Hacke (Aarhus Kunstmuseum) og overinspektør Erik Fischer (Kobberstiksamlingen) sammen med billedhuggeren Eric Erlandsen og andre interesserede den opmagasinerede samling i Ledøje. Besøget blev en rystende, men også mobiliserende oplevelse. Det stod pludselig klart at den bevaringsmæssige tilstand var langt værre, end man havde forudset.

Samtidig planlagde foreningen at udsende et særnummer at sit meddelelsesblad »Kunst og Museum«, der udelukkende skulle bringe artikler om samlingen. Jeg selv var da i færd med at samle materiale til en artikel om samlingens historie, og denne kunne da naturligt indgå i særnummeret.

Den 2. september afholdt den nystiftede »Foreningen af kunsthistorikere i Danmark« et stort debatmøde i Kunstakademiets festsal med deltagelse af kunsthistorikere, klassiske arkæologer og repræsentanter fra kulturministeriet. De omkr. 100 mennesker, der mødte op viste, at sagen havde fuld opbakning fra faglig side. Samtidig udkom særnummeret af »Kunst og Museum«, og sagen blev herefter lidt efter lidt taget op i pressen.

I midten af september måned gjorde professor, dr. phil. Kristian Jeppesen fra

Århus Universitets Klassisk Arkæologiske Institut, der har en større samling gipsafstøbninger tilknyttet, rigsrevisionen opmærksom på misrøgten af samlingen, en henvendelse, der medførte at to embedsmænd fra revisionen i begyndelsen af oktober besøgte laden i Ledøje.

På Foreningen af danske Kunstmuseers årsmøde den 25.-27. september blev der afholdt en diskussionsaften om samlingen og på den efterfølgende generalforsamling vedtog man enstemmigt en resolution (aftrykt i Museumsmagasinet nr. 13), hvorefter kulturministeriet opfordredes til at tage sig af sagen. Resolutionen blev sendt til kulturministeren, til folketingets kulturudvalg og til pressen. Det affødte to spørgsmål i folketinget til ministeren angående afstøbningssamlingen, fremført den 9. oktober af Niels Mølgaard (Retsforbundet) og Ingerlise Koefoed (SF). Resolutionen blev også sendt til en lang række foreninger og institutioner med faglige interesser i afstøbningssamlingen. En del af disse har fulgt sagen op og afgivet støtteerklæringer, bl.a. Det kgl. danske Videnskabernes Selskab.

Den 28. oktober oprettedes »Foreningen til Den kgl. Afstøbningssamlings genopstilling« med foreløbig adresse på Klassisk Arkæologisk Institut i Århus. Opfordringer til tegning af medlemsskab, der foreløbig er kontingentfrit, er sendt ud til en række organisationer, men også enkeltpersoner kan blive medlemmer. Nogen generalforsamling er endnu ikke afholdt.

Den seneste udvikling i sagen er opmuntrende. Kulturministeren har den 3. november 1980 nedsat et »Udvalg vedrørende Den kgl. Afstøbningssamling« under Erik Fischers formandskab. De øvrige medlemmer er Kristian Jeppesen, Dyveke Helsted, Troels Andersen, Annelise Jensen (kulturministeriet) samt undertegnede (som sekretær).

Udvalget skal finde en egnet bygning til samlingen, hvor den både kan opbevares sikkert og hvor man kan starte en konservering »med henblik på mulig senere genopstilling af samlingen«. Samtidig skal udvalget udarbejde økonomiske overslag i forbindelse med »flytning, konservering og genopstilling af afstøbningssamlingen, ligesom det skal udtale sig om muligheden for en udskillelse af visse dele af samlingen.«

Med nedsættelsen af dette udvalg er det første store skridt taget. Men ihukommende de talrige gips-kommissioner, der gennem tiderne har været nedsat uden større effekt, vil det heldige udfald i denne sag stadig bero på en opbakning fra alle sider – der er mere end nogen sinde brug for en bred støtteforening. Som allerede antydet er vanskelighederne store, men tiden er med afstøbningssamlingen, for første gang i dette århundrede. Det er derfor, sagen har kunnet nå så langt i dag, som den kunne, derfor, der har kunnet skabes faglig enighed og opbakning, forståelse i pressen og hos de ansvarlige myndigheder. Den værste forhindring er fjernet, nemlig den udbredte misforståelse, at der bare er tale om »død gips«.

På trods af 15 års skødesløshed kan vi endnu nå at genetablere en af de fineste afstøbningssamlinger i verden.

København, medio november 1980.

De to fotografier, der ledsager artiklen om afstøbningssamlingen, er taget i laden i Ledøje af Politikens fotograf Jacob Maarbjerg den 20. oktober 1980.

06.1 organisation

Indtryk fra ICOM's 12. general-konference i Mexico

Tove Hatting
Zoologisk Museum, København

Konferencens hovedemne var »Verdens arv – museernes ansvar.« Man indledte med tre foredrag med emnerne: 1) Naturarven, 2) den levende kultur, og 3) verdensarven og fremtiden. Dernæst fulgte en paneldiskussion, der startede med korte indlæg fra fire deltagere af forskellig museumsfaglig observans.

For mig personlig var det en glæde at høre naturhistorikerne tale om museernes medansvar i en række væsentlige og meget aktuelle problemer som f.eks. energireserver, befolkningsvækst, den hensynsløse, økonomisk betingede, ødelæggelse af urskoven og endelig den rent videnskabelige registrering af truede arter, både planter og dyr.

I diskussionen bemærkedes især et indlæg fra en nigeriansk arkæolog. Han bad om museumsfolks hjælp ved planlægning i udviklingsområder. De rent antikvariske opgaver er ikke moderne planlæggeres sag, så alt bliver ofret på udviklingens alter. Også i u-landene bør miljøer bevares, ligesom en registrering af det der må ryddes, er en vigtig sag. Det er en museal opgave, som u-landene ikke selv har fagfolk til at udføre. Der blev vist megen sympati og forståelse, selv om det i praksis måske kunne blive svært at gøre noget effektivt. ICOM's bedste middel er resolutionerne, hvori også dette spørgsmål blev taget op.

Resolutionskomiteen udarbejdede i alt seks resolutioner, der her bringes i dansk oversættelse. De vil også blive optrykt i næste udsendelse fra Dansk ICOM, som desuden vil indeholde et fyldigt referat af mødet. Udover konferencens hovedemne, »museerne og verdensarven«, drejede resolutionerne sig om museerne og de handicappede, ICOM's politik, den nationale arv, uddannelse af museumspersonale samt ansvaret på det konserveringsmæssige område.

Disse resolutioner vedtoges på generalforsamlingen, idet kun nr. 4, omhandlende den nationale arv, blev genstand for nogen diskussion. Man udtrykte her sin fortsatte støtte til Unesco's bestræbelser for at udvirke tilbageførsel af kulturel ejendom til oprindelseslandene og returnering i tilfælde af ulovlig tilegnelse.

Fra dansk side medbragte man en anmodning om moralsk støtte til en løsning af problemerne omkring den kgl. afstøbningssamling. Komiteen for arkæologi og historie så sig ikke i stand til at tage stilling, men komiteen for kunstindustri lovede at fremsende en positiv erklæring.

Som venteligt ved et så stort arrangement forløb ikke alt lige vellykket. Det gjaldt især de internationale komiteers programmer. Her var udbyttet stærkt afhængigt dels af de lokale kontaktfolks indsats, dels som altid af den enkelte komités effektivitet.

De danske deltagere (15 medlemmer og 4 ledsagere) fik dog alle et godt fagligt udbytte, selv om enkelte følte sig svigtet af arrangørerne.

Plenumarrangementerne var som sædvanlig ved så store konferencer (i alt godt 1200 deltagere) ret ringe besøgt, hvad der var en skam. Foredragene var gennemgående af høj kvalitet og et stort apparat til simultantolkning fungerede godt, men sprogproblemer er altid en belastning, der formindsker udbyttet for alt for mange af os.

Rent turistmæssigt var opholdet i Mexico en oplevelse langt over forventning, både i positiv og negativ retning.

Mexico City er en af verdens største byer med 18 mill. indbyggere og også en af de mest forurenede. Ret sent gik det op for mig, at det ikke var overskyet. Solen skinnede fra en skyfri himmel men havde blot meget svært ved at trænge ned gennem den dyne af kulos, som de bilvrag,

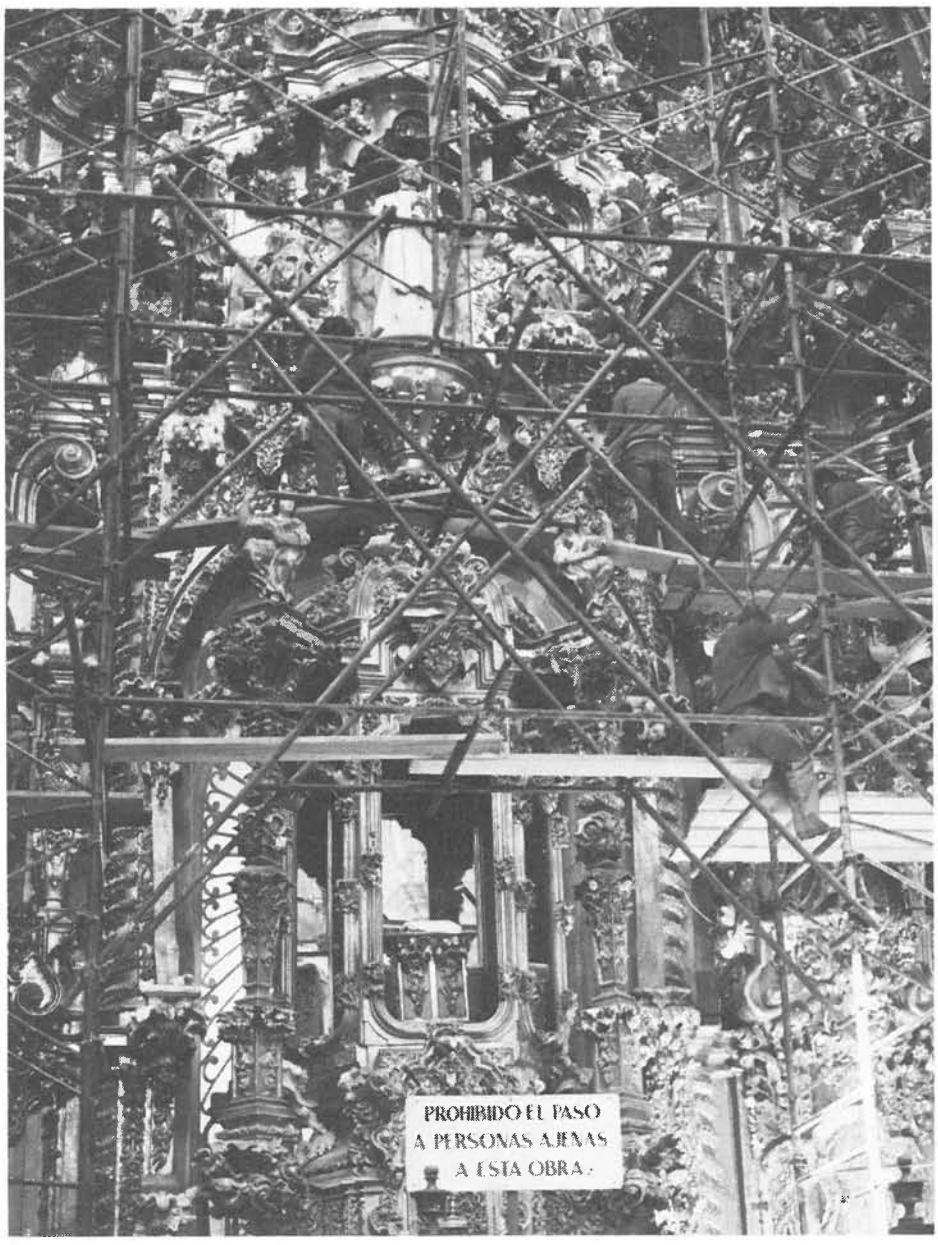

gaderne vrimlede med, udsendte.

Først udenfor byen fik man indtryk af at være på kanten af troperne, om end højden over havet (ca. 2.000 m) afsvækkede dette indtryk. De udstrakte majsmarker var netop høstede. Denne afgrøde satte sine tydelige spor i madlugten fra de utallige boder og åbne køkkener, og vi fik sat mængder af majspandekager (de såkaldte tortillas) til livs.

Hovedmålet for vore udflugter var pyramider, store og små. De mest imponerende var Teotihuacan, et navn vi alle omsider fik lært at udtale med overbevisende hurtighed. Imponerende var den store solpyramide (ca. 100 m høj) der lå midt i et kæmpeanlæg omkring en allé, kaldet de dødes vej. For enden af denne lå endnu en pyramide, den såkaldte månepyramide, noget mindre, men stadig et prægtigt bygningsværk. Hele anlægget var stærkt restaureret. På bemærkelsesværdig måde var de rekonstruerede dele forsynet med karakteristiske røde sten i pudset mellem de store bygningssten. Redeligt og meget nydeligt gjort. Dette træk gik for øvrigt igen på mange helt moderne bygninger, som f.eks. murene omkring større haziendaer, der med deres små tårne fik et helt borgagtigt udseende. Grotesk var distancen fra den velhavende hazienda til indianermarkedets elendighed, hvor vi i utilgivelig påtrængenhed vandrede rundt mellem boder af brugt tøj og andre forbrugsgoder af tvivlsom kvalitet, og derfra til turistmarkedernes overflod af ekstremt billige udbud af de dejligste lervarer og tekstiler. Jeg vil nødigt på nuværende tidspunkt forsøge at gøre status over udbyttet af rejsen. Mange nye kontakter blev etableret, og jeg ved at samværet med fagfæller fra fjern og nær erfaringsmæssigt giver inspiration og lyst til at arbejde videre med de små og store problemer, når man igen sidder hjemme og engang imellem føler sig ene.

ICOM = »International Council of Museums«, en verdensomspændende organisation af museumsansatte med hovedkvarter i Unesco-bygningen i Paris. Det er en non-guvernemental organisation, som er rådgivende for Unesco og medlemslandenes regeringer vedrørende museale forhold. Den er opdelt dels i nationale dels i internationale faglige og tværfaglige komiteer. Hvert tredie år afholdes generalforsamling og generalkonference, og ind imellem disse afholder de internationale komiteer årlige møder. Den danske nationalkomité er samtidig bestyrelse for den museologiske forening med navnet Dansk ICOM.

De fire fotografier fra Mexico (side 5-8) skyldes konservator Henrik Bjerre, Statens Museum for Kunst. Billedet side 5 viser forgyldere i gang med en renovering af højaltret i kirken i Valenciana. Ovenfor ses solpyramiden i Teotihuacan og på modstående side et eksempel på nutidens tempelbyggeri i Mexico City. På side 9: de pavelige insignier og en tyggegummiautomat ved indgangen til en kirke i provinshovedstaden Querétaro.

Resolutionerne på de efterfølgende sider er oversat af Tove Hatting og Henrik Bjerre.

Resolutioner vedtaget på ICOM's 12. generalforsamling i Mexico City, november 1980

06.1 organisation

Nr. 1. Museerne og verdens arv

I betragtning af plenummødets inspirerende indledningsforedrag, den følgende paneldiskussions indlæg, samt den i stigende grad erkendte status, som museer har i samfundets og dets udviklings tjeneste, anbefales det

a) at museer løbende gør sig samfundets behov klart og udvikler deres arbejde i overensstemmelse hermed,
b) at museer tilsikrer, at deres faglige kendskab til og vigtige rolle i beskyttelsen af naturen bliver kendt af dem, som beskæftiger sig med udviklingsplanlægning,
c) at museer, udover at bevare genstandene fra fortiden også engagerer sig i bevaringen af nutidigt materiale og vedligeholdelsen af traditionelle tekniker,
d) at museer som opbevaringssteder for viden og teknik anvender disse ressourcer som basis for ydelsen af nødvendig oplysning til udstillinger i det lokale samfund,
e) i betragtning af den presserende situation – at denne Generalforsamling anmoder de nationale komiteer indtrængende om at træde i forbindelse med deres regeringer med henblik på fremskaffelsen af tilstrækkelige midler til den nødvendige forskning for at forhindre udslettelsen af den natur- og kulturhistoriske arv.

Nr. 2. Museers ansvar overfor de handicappede

Idet man er opmærksom på De Forenede Nationers beslutning om at erklære 1981 for de handicappedes år – idet man erindrer om Artikel 27(1) i Menneskerettighedserklæringen, som fastslår, at 'enhver har ret til frit at deltage i samfundets kulturelle liv', anbefales det

a) at museer af alle slags, som institutioner i samfundets tjeneste, bør overveje udveje og midler for at gøre sig tilgængelige for handicappede ved at stille hjælpemidler og beskæftigelsesmuligheder til rådighed, hvor dette er muligt,
b) at de støtter træning og uddannelse af de handicappede,
c) at de indsamler, dokumenterer og udstiller materiale med relation til de handicappede, som et bidrag til en bedre forståelse af de her involverede problemer,
d) at museer bør overveje iværksættelsen af planer for at integrere alle grupper af mennesker i deres arbejde.

Nr. 3. ICOMs politik

Idet man anerkender ICOMs internationale, non-guvernementale og faglige karakter, som defineret i Statutternes Artikel 6, og nødvendigheden af at varetage udviklingen af museer og museumspersonale, anbefales det

a) at de teoretiske, praktiske og etiske aspekter af museumsarbejde bliver genstand for studier indenfor rammer-

ne af ICOMs internationale komiteer og tilknyttede sammenslutninger, for at tilsikre en kontinuerlig faglig udvikling og at de oplysninger som bliver resultatet heraf bliver udbredt i komiteerne og i museumsverdenen som helhed,

b) at muligheder findes for at bruge museumsfilosofi og -praksis ved gennemførelsen af museumsprojekter og faglig assistance som involverer ICOM medlemmer,

c) at en projektenhed bliver udviklet for at varetage ICOMs museumsprojekter og faglige hjælpeprogrammer,

Nr. 4. Den nationale kulturarv

Under hensyntagen til den voksende nationale og internationale følelse for, at kulturarv er et essentielt identitetselement for et givet samfund, for en nation eller et folk

– anerkendes UNESCOs bestræbelser til fordel for tilbageføringen af kulturelt gods til dets oprindelseslande, eller dets tilbageføring i tilfælde af ulovlig tilegnelse, og ICOM tilsiger UNESCO sin fortsatte faglige støtte og en undersøgelse af de involverede etiske spørgsmål

– erkendes nødvendigheden af at forstærke alle forholdsregler for beskyttelsen af den nationale arv, specielt med henblik på at bremse ulovlig trafik med kulturelle objekter,

– henstilles indtrængende til UNESCO og alle guvernementale kræfter gennem bi- eller multilateral handling at støtte museumsudviklingen i lande som ønsker at få repræsentative samlinger fra deres fortid tilbage og som behøver at opbygge eller forstærke deres institutionelle og faglige aktiver. ICOM vil for sin del iværksætte en oplysningskampagne blandt sine medlemmer med det formål at yde hjælp til tilbageføringen af kulturelt arvegods til dets oprindelseslande,

– anmodes i denne sammenhæng om, at alle bestræbelser bliver gjort på regeringsplan for at etablere og støtte faglig uddannelse på de forskellige museumsområder ved oprettelsen af hensigtsmæssige strukturer, udviklingskurser, turnus-stipendiater, videreuddannelsesaktiviteter, og UNESCO opfordres her til at sikre de økonomiske midler som en nødvendig forudsætning for dette arbejde, specielt i udviklingslandene,

– støttes bestræbelser med hensyn til dokumentation af nationalt kulturgods gennem inventarisering og katalogisering af de samlinger som eksisterer i et givet land og andre steder,

– henstilles det indtrængende til alle regeringer at beskytte den nationale kulturarv gennem tilstrækkelig lovgivning, ratifikation af internationale konventioner, ved hensyntagen til de relevante rekommendationer vedtaget af UNESCO, og i særdeleshed ved etableringen og en stadig opretholdelse af effektive forholdsregler på de tekniske, administrative samt på de told- og politimæssige områder.

Nr. 5. Uddannelse af personale

I erkendelse af nødvendigheden af, for museernes fremtid, at sikre basal tværfaglig museologisk uddannelse på alle niveauer,

– idet man i særdeleshed er opmærksom på den langsomme udvikling i visse lande indenfor området uddannelse af personale,

– anbefales det alvorligt UNESCO at give uddannelsen af museumspersonale på regionalt plan en forret i sit program,

– opfordres alle ICOM's nationale komiteer, regeringer og UNESCO medlemsstater til at lette kulturel udvikling og til at fremme organisationen af uddannelsesprogrammer,

– henstilles det til ICOM at sammenstille en oversigt over uddannelsescentre, museologikurser og museer, som er villige til at optage studerende og deltage i en udvikling indenfor det museologiske område.

Nr. 6. Museumspersonalets ansvar i forbindelse med bevaring

I betragtning af, at bevaringen af den natur- og kulturhistoriske arv nødvendigvis må støttes af stærke velvillige strømninger i den offentlige mening

– idet man er opmærksom på, at væsentlig interesse for alle aspekter vedrørende bevaringsteori og -praksis kan udvikles ved tilvejebringelsen af tilstrækkelig information til offentligheden,

– idet det noteres som et princip, at konserverings- og restaureringsprocesser ikke blot er af teknisk natur, men også skal involvere konstant efterprøvning og dokumentation indenfor de kunst- og kulturhistoriske områder gennem hele behandlingsforløbet ved en given genstand,

– bekræftes konservatorers professionalisme, nødvendigheden af hensigtsmæssigt samarbejde med inspektører og specialister i beslægtede akademiske discipliner og vigtigheden af de forhold med hensyn til apparatur og uforstyrrethed under hvilke konserveringsarbejde skal udføres,

– vel vidende, at bevaring er en permanent proces,

– understreges nødvendigheden af fortløbende inspektion af museumssamlinger med regelmæssige mellemrum og af, at resultaterne af sådanne inspektioner meddeles de rette autoriteter,

– bemærkes og beklages truslerne mod museumsinspektørers og konservatorers professionelle frihed, repræsenteret ved det pres, som har været udøvet af offentlige magthavere i gentagne tilfælde af midlertidige eller længerevarende udlån og overførsler af kulturgenstande i forbindelse med udstillinger,

– gentages, at museumsprofessionens uafhængighed er en nødvendig garanti for bevaringen af den natur- og kulturhistoriske arv.

06.56 Sverige

Udstillings-pionér i Nord: Museet i Umeå

Ole Strandgaard
Odsherreds Museum

Facts om Västerbottens Museum

Et Länsmuseum, dvs. ansvarligt museum for Västerbottens Län, som er på 55.000 km^2 (Danmark har 43.000 km^2) og har 240.000 indbyggere. Det betyder besigtigelsesrejser på over 1000 km! Statsstøtte foruden kommunal og amtslig støtte. Til gengæld forpligtet af det antikvariske arbejde. Skal bistå mindre museer i länet med dokumentation og formidling. Tre klare formål: Deltage i »kulturminnesvård« dvs. antikvarisk arbejde, dokumentere kulturudviklingen, give information.

Budget ca. 3,5 millioner s.kr. Over 25 medarbejdere, heraf 11 inspektører (i dansk terminologi). Huser lokalhistorisk arkiv (folkrörelsesarkiv), Svensk Skimuseum og kunstsamling tilhørende Umeå Universitet.

Oprettet i 30'rne. Frilandsmuseet udenfor oprettet i 1920. Museets første bygning på nuværende plads i 1943. Stor udvidelse med værksteder, arkiver og særudstillingsrum indviet i 1969. 1976 åbnede første basisudstilling, 1978 anden basisudstilling (om søfart), 1980 tredie basisudstilling. Samlet areal for basisudstillinger: ca. 1000 m^2.

Planlagt: Nyopstilling af Svensk Skimuseum, opstilling af deponeret arktisk udstilling fra Etnografiska Museet i Stockholm, indretning af ny kunstudstillingsfløj til billedmuseum, færdigindretning af tilgængeligt studiesamlingsrum.

Nogle navne: Ansvarlige for de ny udstillinger er Per-Uno Ågren og Göran Carlsson.

Igennem en række år har et af tyngdepunkterne i udviklingen af museerne ligget langt mod nord. Jeg tænker her på Västerbottens Museum i Umeå i Nordsverige, som på en række afgørende punkter anviste nye veje.

Det følgende skal især handle om formidling og udstillinger, men der kan indledningsvis være grund til at nævne et par af museets andre fortjenester: Västerbottens museum er førende i Norden, når det gælder billeddokumentation. Intet andet museum har produceret så mange film (det er her filmfotografen Sune Jonsson er ansat). Man udgiver kvartalsskriftet Västerbotten, som efter en primitiv start med forbillede i Skalk nu er en fornemt trykt lille bog fuld af billeder – og med en økonomi, som hviler i sig selv.

Västerbottens Museums største fortjenester indenfor udstillingsmediet ligger i tre forhold: *For det første* deri, at man allerede tidligt indså, at museets formidlingsvirksomhed måtte målrettes. Man valgte først og fremmest at henvende sig til »barnskolans mellomstadie«. *For det andet* deri, at formidlingsvirksomheden blev niveaudelt, forskellige aktiviteter tjener forskellige formål. Udenfor huset er der tale om vandreudstillinger til de små museer og materialekasser til skolerne. Inde i huset indførte man begrebet *basisudstilling,* det er husets stående tilbud, her skal de helt grundlæggende sammenhænge formidles. Basisudstillingerne skulle i sig selv have tre niveauer: En stimulerings- eller inspirationsdel, en fordybelsesdel og en aktivitetsdel. *For det tredie* deri, at man valgte at prioritere fortællingen om vigtige sammenhænge over de enkelte genstandes eventuelle sjældenhed eller æstetiske værdier. For at kunne gøre det, må udstillingen være en *visualisering* af historien. Og for at kunne visualisere de ofte abstrakte sammenhænge, må man samarbejde med billedkunstnere.

I 1974 så jeg en prøveopstilling af et »faktarum«, et forarbejde til den endelige udformning af en del af de ny basisudstillinger. Det var noget af en åbenbaring: Få genstande med præcise ultrakorte tekster sat med centimeterstore bogstaver. Alt det tunge læsestof var flyttet over på »faktabrikker«, en slags emneblade monteret på masonit. Dem kunne man sidde i dybe sofaer og læse, og der kunne man også se nogle af museets talrige film på video. Og så var det hele befriende knaldblåt. Al museumsfims var blæst væk.

Det var den også i de modeller kunstneren Anders Åberg havde lavet. Udstillingsrummene var lavet om til landskaber med huse, bjerge, elve og byer. Ind imellem var der så plads til »faktarummene«, hvor ihærdige museumsgæster kunne proppe sig med kendsgerninger, det var en slags lærdommens kommandocentraler.

Nu i 1978 og i 1980 har jeg set de færdige resultater. Meget er lykkedes fra de oprindelige intentioner (som er trykt i FORM 1972/4). Meget har ændret sig under det praktiske arbejde. Og noget er gået i vasken. Men lad os besøge museet.

Gamlia hedder stedet ikke langt fra Umeås centrum. Her er fritidsområde med jogging-bane og friluftsmuseum. Museets hus er en ikke særlig charmerende blanding af stilarter. Vestibulen er stor og lys. Receptionen samler trådene: Det samme personale passer omstillingsbord, sælger postkort, giver oplysninger, holder styr på, hvem der er hjemme i huset, lægger videokassetter på osv.

Basisudstillingen om søfart og fiskeri ligger i et hus for sig, men går vi op ad trappen i hovedmuseet, kommer vi til udstillingerne omhandlende *forhistoriske fangstkulturer, renavl* og *nybyggerkulturen* på én etage, og *byens historie, kystlandbruget* og *industrihistorien* på den næste.

Straks indenfor døren står man overfor et akvarium med det ferske vands fisk

svømmende rundt. Det er naturen, som introduceres. Til venstre i en montre sidder en bæver (udstoppet) og gnasker lystigt på et nys fældet træ. Det fører én naturligt den vej, og man havner i den arkæologiske udstilling. Den forhistoriske tid er ikke kronologisk behandlet, som vi er vant til, og det forvirrer, men det hænger bl.a. sammen med, at fangstkulturen her aldrig holder op, og der er meget få fund af »neolitisk« karakter.

Fra forhistorien kommer man til nybyggertiden. Den lille tømmerhytte er genskabt i sin helhed. Omkring den og omkring samernes telt på den anden side af rummet er gulvet med cement og maling gjort knoldet og »naturligt«. Det er en god idé, selv om det varer lidt før man tør forlade den trygge kokosløber.

Midt gennem rummet løber et stort kort af Rans sameby, dvs. den strimmel land fra kyst til norskegrænse, som en gruppe samer benytter som græsningsland for deres rener. For enden af rummet en stor skalamodel udført af Anders Åberg visende en bygd, hvor fastboende og flytsamer har haft kontakt. Videre på rundgangen kommer man til udstillingen om samer, domineret af sommerkåten. Til sidst har man illustreret arkæologernes arbejdsmetode ved at rekonstruere et udgravningsfelt.

Ovenpå går man ind i et genskabt gademiljø fra byen. Man kan kigge ind ad vinduerne til folk, gå gennem en butik og et forsamlingslokale og befinder sig pludseligt på vandring langs en elv med savværker og forrige århundredes Umeå liggende på den anden side. Det er et anden af Anders Åbergs store modelarbejder. Elven er der rigtigt vand i. Frisk og plaskende klukker vandet tværs gennem museet. Skade at man har måttet skærme vandet af med glasplader for at undgå tilstoppede afløb og gennemblødte børn.

Vandet er vigtigt. Man mødte det i akvariet. I den forhistoriske afdeling kan man forsøge sig som skiffersliber ved et lille pludrende vandfald, som går i gang, når man træder på risten foran. Hos nybyggerne illustreres kunstig engvanding med en model, hvor man ved at dreje på et håndtag får en lille model-nybygger til at hæve eller sænke sin sluseport.

Hovedindtrykket af disse ny udstillinger er meget tiltalende. Alting virker lystbetonet og stimulerende som det skal. Bruddet med de vante museumsformer er konsekvent. Rummene virker urolige og forandrer sig bestandigt.

De mange miljøafsnit er særdeles vel udført, hvad enten det er byens klunkestue eller nybyggernes beskedne hjem. Disse 1:1 rekonstruktioner støttes af en mængde modeller, hvoraf mange er udført af Anders Åberg. De er med til at stimulere og skabe illusion. Og intet sted i verden kan de have så stor en »ægte Åberg« som her! Men når det er sagt, så må man nok også indrømme, at de mange modeller nogle gange er ved at tage overhånd. De optager vel omkring ¼ af arealet, og man kunne godt nogle steder have brugt arealet bedre, måske til en anden slags visualisering.

F.eks. er forholdet mellem samer og nybyggere/bønder knapt berørt. Ganske vist er der brugt et enormt areal til en model af en central bygd i samkvemmet, men det kan man ikke se på husene. Den forskellige ressourceudnyttelse, som ligger i de forskellige livsformer er derimod ikke behandlet, selv om f.eks. en mark med både får og rener på græs ville have været både realistisk og realisabel eller et møde mellem renvogteren og skovarbejderen i skoven. Det store kort over flytsamernes rute giver heller ikke megen oplysning om de økologiske og politiske kræfter, som har bestemt flytvejene.

Imellem miljødelene finder man »fordybelsesdelene«, eller faktaafdelingerne. Her er det mere konventionel udstillingsteknik, som spilles ud – bare med den væsentlige forskel at man virkelig for alvor søger at arbejde »leksivisuelt«. Hvor det overhovedet er muligt gentages budskabet i genstande, tegninger og billeder. Teksterne er korte, men mange ord har sneget sig ind siden forsøgsopstillingen i 1974. Nu er der både store letrasetbogstaver, håndskrevne tekster og skrivemaskinetekster, og de er ikke alle lige læselige.

I faktarummene kan man (via telefon til receptionen) bestille film vist på videoskærmene. Det fungerer godt og teknikken virker som den skal. Men derudover kan »faktarummene« godt virke noget restriktive. Det har sin helt naturlige forklaring, for også i Sverige er der grænser for, hvad museumsfolk kan overkomme. Og en ny basisudstilling hvert andet år er meget.

Museet har ikke, trods udtrykkeligt ønske derom, kunnet slippe fri af æstetikken, forstået på den måde, at mange genstande synes mere dekorativt end informativt anbragt. Det er ulogisk at have et rensdyr løbende oppe under loftet, og hvad laver en pult på kanten af en udstillingsvæg?

Mange modeller, plancher, genstande, ja selv TV-apparater er hængt op i skrå positioner, så man tror tyngdekraften er ophævet. Det fremmer ingen forståelse og kan ikke undgå at virke manieret.

Den ny basisudstilling i Umeå er umiskendeligt *svenskernes* udstilling. Man fornemmer en medlevende forståelse for nybyggerfamiliens hårde liv. I hytten er moderen nænsomt modelleret i det allerførste morgenlys, mens hun skal til at gøre ild på arnen. Teksterne citerer børnenes erindringer om livet dengang.

Udstillingen om renavlen handler i tydelig kontrast om et fremmed folk, som man ikke har haft en følelsesmæssig forpligtelse overfor. Og så er det helt utilgiveligt, at et museum i Norden, tilmed indenfor samisk område, stadig bruger betegnelsen »lapper« og »lapsk«!

Men der er fejl og svagheder i enhver udstilling, og det holder stadig stik, at intet museumsmenneske, som står overfor at skulle nyindrette sit museum, kan slippe udenom en tur til Umeå.

De har lavet uvurderligt pionérarbejde i Umeå, og det skal de have tak for. Men udstillingsmediet kan stadig raffineres yderligere, f.eks. i det kommende museologiske institut.

Fotografierne fra museet i Umeå skyldes artiklens forfatter.

P. Pozzi's fotografi (albumin, 373×269 mm) af domkirken i Milano stammer fra 1860'erne. Det ville indtage en naturlig plads i det fotomuseum, Bjørn Ochsner skriver om på næste side. Fotografiet dér er fra loppetorvet i Palma på Mallorca. Det er taget af Viggo Rivad (født 1922) i begyndelsen af 1970'erne.

75. 706 fotografi. museer og samlinger

Notat vedrørende et dansk fotomuseum

Bjørn Ochsner
tidligere førstebibliotekar
ved kort- og billedafdelingen, Det kgl. Bibliotek

I mange tilfælde, senest i forbindelse med en fotoudstilling til »Scandinavia Today« har jeg haft lejlighed til at konstatere, i hvor høj grad vi savner et dansk fotomuseum.

I dette tilfælde for hurtigt at kunne give udenlandske eksperter et indtryk af nutidig dansk fotografi, men der er jo langt flere og vægtigere grunde:

1. Vore egne professionelle fotografer har brug for at kunne se originale fotos, og ikke blot reproduktioner, af de store fotografers arbejder.
2. Her i landet, hvor så at sige alle fotograferer og hvor vi har en række klubber af fortræffelige fotoamatører, ville et fotomuseum have almen interesse og kunne bidrage til højnelse af dansk amatørfotografis kvalitet. Hvilket vil være til gavn for både nutid og eftertid.
3. Turister vil være glade for et museum, hvor de kan se det bedste af ældre og nyere dansk fotografi og de udenlandske fotografier af højeste klasse, Danmark besidder, mange unikke eller meget sjældne og indtil nu kun set af alt for få på grund af manglende udstillingsmuligheder.
4. Et fotomuseum vil højne fotografiens anseelse herhjemme og dermed være til gunst for faget, bl.a. ved at give en endnu bedre rekruttering.
5. Initiativer til fotoudstillinger i ind- og udland kan her få et ønskeligt udgangspunkt.
6. Dansk forskning i fotografi og publikation af denne forskning kan få sin basis her.

Det fotomuseum, jeg tænker mig, skulle omfatte:
1 sal med dansk fotografi indtil 1945
1 sal med dansk fotografi siden 1945
2 sale med udenlandsk fotografi indtil i dag.
1 stor eller 2 mindre sale med vekslende udstillinger, årligt ca. 12 à tre uger, af dansk eller udenlandsk, ældre eller nyere fotografi.
1 studiesamling med bibliotek.

Det er så heldigt, at Det kongelige Bibliotek, der mangler udstillingsplads, har næsten alt, hvad der behøves i øvrigt til starten af et fotomuseum:

1. En lødig og repræsentativ samling af dansk og udenlandsk, ældre og nyere fotografi, hvoraf en del nyligt blev vist på Statens Museum for Kunst.
2. De nødvendige håndbøger.
3. Fotokyndigt personale (men ikke de til opsyn nødvendige betjente).
4. Gode danske og udenlandske kontakter.
5. Nogenlunde tilfredsstillende budget til vedligeholdelse af samlingens standard, også bogmæssigt.

For at det skulle blive rimeligt at stille bibliotekets fotosamling og dertil hørende håndbøger til rådighed for museet, måtte dette oprettes som en afdeling af Det kongelige Bibliotek, svarende til f.eks. at Frilandsmuseet og Museet for Danmarks Frihedskamp 1940-1945 hører under Nationalmuseet.

Man kunne overveje at lade hele billedsektionen af Det kongelige Biblioteks Kort- og Billedafdeling overføre til fotomuseet, idet den for 95%'s vedkommende består af fotografier og grænsen mellem det dokumentarisk og det æstetisk værdifulde er flydende. Da materialet er stærkt benyttet af forskere, forlag samt dags- og ugepresse, måtte i så fald sektionens personale følge med. Denne ordning ville dog kræve ret betydelig plads i museet til magasiner og kontorer.

Foruden det museum, der her tales om, og som naturligst måtte placeres i hovedstaden eller dens nærhed, burde andre, på forbundsformand Knud Christensens initiativ nyligt fremlagte planer virkeliggøres.

De angår:

1. En permanent udstilling af fotoapparater, med Løvstads samling i Herning som grundstamme.
2. Som led i Arbejder-, Håndværker- og Industrimuseet i Horsens en permanent udstilling til belysning af de fotografiske processer.
3. I Den gamle By, Århus, en fremstilling af fotografiens kulturhistorie: Ateliertyper og -udstyr (bagtæpper, sætstykker, møbler etc.), rammer, etuier, albummer, betragtningsapparater til stereoskopoptagelser etc.
4. På Aarhus Kunstmuseum permanente og vekslende udstillinger af lignende art som for fotomuseet i København foreslået. De to byer ville med stor fordel kunne udveksle udstillinger og på anden måde støtte hinanden.

For et lille sprogområde som det danske er fotografien af stor værdi i den kulturelle kontakt med omverdenen. Det er fotografien, der har gjort vor tid til en billedalder, både gennem folks egne optagelser og gennem avisers og ugeblades illustrationer samt gennem de levende billeder på film og fjernsyn. Det var rimeligt, om Danmark, der har et fortræffeligt filmmuseum, også fik et fotomuseum. Som man i Skandinavien allerede har det i Finland, Norge og Sverige. I lande som U.S.A., Tyskland, Frankrig og Japan sker der i disse år en ivrig opbygning af fotomuseer. Danmark må derfor ikke vente, hvis det ikke skal blive for kostbart, ja umuligt, at få suppleret den eksisterende samling, så den bliver passende afrundet.

Meddelelser fra Danmarks museer

14/december 80

Permanente udstillinger

8. Blicheregnens Museum, Thorning
Den 25. august 1979 blev Blicheregnens Museum indviet. Museet er opstået ved sammenlægning af Kjellerup, Hinge, Thorning museer til et kommunalt museum, der dækker Kjellerup kommune.
Museet er først og fremmest et kulturhistorisk museum, der beskæftiger sig med bondekulturen i 1800-tallet, men det viser også ældre ting til tilbage fra stenalderen og yngre ting helt op til vor egen tid.
Museet har en særlig Blichersamling.
E Thueninghus. I nærheden af museet ligger på Smedebakken et lille rødt bindingsværkshus. Det er et anneks til museet og viser, hvordan et daglejerhjem var indrettet midt i 18oo-tallet. Man kan se indretningen gennem vinduerne.
I løbet af 1980 er der indrettet ny perpermanent udstilling af danske fugle. Bl.a. en montre med de fugle som omtales i St.St. Blichers Trækfuglene, samt teksterne derfra sat op ved den enkelte fugl. Endvidere et panorama med spillende urfugle på heden. Ialt ca 270 fugle.

13. Den Antikvariske Samling i Ribe
Den 13. december 1980. I forbindelse med Samlingens 125 års jubilæum åbnes et nyoprettet lapidarium i vognporten.

15. Aabenraa Museum
Særudstillingen om gaver og beretninger til museet var opbygget over fire større gaver, hvoraf hovedparten nu overflyttes til den permanente udstilling.
Det er et bødkerværksted fra landet, to kjoler, der har tilhørt en kaptajnsfrue i 1870'erne og redskaber til tørvestrygning.

21. Flynderupgård Museet, Helsingør kommunes historiske Samling, Espergærde
Genåbnet 17. oktober 1980 i hovedbygningen til Flynderupgård, efter flytning fra Espergærde skole, hvor samlingen blev grundlagt af overlærer Arne Meyling o. 1943 og statsanerkendt i 1964.
En egnsbetonet, kulturhistorisk udstilling i bygning, som fik nuværende statelige og nybarokke udseende ved ombygning 1915.
Den permanente udstilling udvides omkring nytår 1980/81 med fiskerisamling i østre længe.

26. Københavns Bymuseum
Museumsgade i Absalonsgade. På stykket fra Vesterbrogade til Svendsgade er opstillet div. gadeinventar gaslygter, vandposter m.v. fra perioden 1870-1930. Gadeprofil og brolægning er ført tilbage til gadens grundlæggelse 1870.
Gave fra magistratens 4. afdeling i anledning af museets 75-års jubilæum 1975. Indviet 17. oktober 1980.

Særudstillinger december

2. Try Museum, Dronninglund
"Håndarbejde i 4 generationer"
- til 1.4.

4. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
"Husflidsudstilling"
13.12. - 1.2.1981

6. Kulturhistorisk Museum, Randers
"Karetmageren"
- året ud

"Jul jorden rundt" - Julefrimærker samlet af Ruth og Herluf Andersen, Århus
2.12. - 4.1.1981

"Mennesket og Maskinen". Brede-udstillingen
16.12. - 11.2.1981

7. Randers Kunstmuseum
Træsnit i farver, moderne kunst i et ældgammelt og vanskeligt medie. Værker af bl.a. Asger Jorn, Arne Haugen Sørensen og Per Kirkeby.
- medio februar 1981

Omkring en kubistisk opstilling. Om Olaf Rudes "Kubistisk komposition" fra 1919 - en nøgle til forståelse af nogle sider af det 20. årh.'s maleri
- til medio februar 1981

10. Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
"De kalder os Indianere!"
- til 3.5,1981

11. Vejle Kunstmuseum
Nyerhvervelser til grafik- og tegningsamlingen på Vejle Kunstmuseum i 1980.
13.12. - 18.1.1981

14. Haderslev Museum
"Sovekammerpryd"
7.12. - 31.12.80

"Hvad vi fik og fandt"
7.12. - 31.12.1980

15. Aabenraa Museum
Grænselandsudstillingens juleudstilling
13.12. - 4.1.1981

17. Langelands Museum, Rudkøbing
Legetøjsudstilling
december

18. Holbæk Museum
Dansk Artilleri. Udstilling arrangeret i samarbejde med Tøjhusmuseet og Holbæk Kaserne.
2.12. - 21.12.80

Juleudstilling.
5.12. - 4.1.1981

19. Roskilde Museum
I museets butik vises indtil nytår et juletræ pyntet af en 10. klasse fra en af byens skoler. Udstillingen er et led i en række juleudstillinger, hvor grupper viser deres syn på julen.
- til 31.12.80

20. Frederiksborgmuseet, Hillerød
UDLÅN:
Til den Kgl. Mønt- og Medaillesamlings 200 års jubilæumsudstilling i tiden 11.12. - 1.4.1981 er udlånt et portræt af P.O. Brøndsted, malet af C.A. Jensen.

22. Louisiana, Humlebæk
Canadisk kunst fra 70'erne.
29.11. - 11.1.1981

Marokkansk folkekunst
6.12. - 1.3.1981

25. Kunstindustrimuseet, København
Tønderske Kniplinger
- til 4.1.1981

Lak og græsmåtter fra Maldiverne
- til 4.1.1981

Danske børn væver billeder
5.12. - 4.1.1981

Grønlandske billeder. Fotografier af Mogens S. Koch
12.12. - 25.1.1981

26. Københavns Bymuseum
Plakat til Københavns Bymuseum. Skitser og resultater udarbejdet af elever fra Skolen for Brugskunst. Øvelsesopgave.
5.12. - 4.1.1981

28. Nationalmuseets 1. afdeling, København
Udstillingen af de nye kopier af Guldhornene er forlænget ca 1 år
- til november 1981

28. Nationalmuseet, Den Kgl. Mønt- og Medaillesamling, København
Et Myntcabinet "til Nytte og Ære" - udstilling i anledning af Samlingens 200 års jubilæum
12.12. - 29.3.1981

28. Nationalmuseet, Frilandsmuseet ved Sorgenfri, Lyngby
I vintermånederne er der i indgangsbygningen til Frilandsmuseet udstillet tavler med tegninger fra et stort opmålingsværk omfattende samtlige bygninger på museet. Tegningerne er reproducerede i målestok 1:100 og udført i ensartet streg på grundlag af opmålinger, der er blevet til i løbet af hele museets eksistens fra århundredeskiftet til nu.
- til ca 20.4.1981

29. Rosenborgsamlingen, København
"Den stumme maler". En udstilling om Frederik III's hofmaler Wolfgang Heimbach.
15.12. - 20.4.1981

30. Statens Museum for Kunst, Kobberstiksamlingen, København
Glemte billeder. Den danske grafiks verden 1850 - 1910.
- til 15.3.1981

Tre unge tegnere. Per Marquard Otzen, Niels Strøbek og Troels Wörsel (modtagere af vekselerer V.H. Michaelsens legat 1980)
- til 15.3.1981

31. Tøjhusmuseet, København
Milevogne og dansk kortlægning.
Udstillingen tager sit udgangspunkt i de 2 milevogne, der er bevaret på museet og forsøger at vise - dels brugen af milevognene - dels landmåling og tidlige kort, udarbejdet ved hjælp af milevogne og hodometre. Kortlægningen af Danmark bliver illustreret ved opstillingen af forskellige måleinstrumenter, der samtidig viser udviklingen inden for geodæsien.
12.12.1980 - ?

34. Museet Falsters Minder, Nykøbing Falster
Dukketeatre i Danmark. Udstillingen er forlænget og udvidet med en daglig video-optagelse af "Elverhøj" opført på dukketeater.
- til 4.1.1981

Særudstillinger januar

1. Hjørring Kunstmuseum
Larsen Stevns - freskernes tilblivelse og deres forudsætninger.
- til 6.1.1981

2. Try Museum, Dronninglund
"Håndarbejde i 4 generationer"
- til 1.4.1981

3. Aalborg historiske Museum
"Sovekammerpryd"
31.1. - 20.4.1981

4. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
"Husflidsudstilling"
- til 1.2.1981

5. Viborg Stiftsmuseum
Naturen kom før teknikken. Udstilling fra Naturhistorisk Museum i Århus

Akvareller af Elisabeth Bang

Maleri og skulptur af Erland Knudssøn Madsen

5.1. - 25.1.1981

6. Kulturhistorisk Museum, Randers
"Jul jorden rundt"
- til 4.1.1981

"Mennesket og Maskinen"
- til 11.2.1981

7. Randers Kunstmuseum
Træsnit i Farver, moderne kunst i et ældgammelt og vanskeligt medie

Omkring en kubistisk opstilling. Om Olaf Rudes "Kubistisk komposition" fra 1919.

- til medio februar 1981

9. Herning Kunstmuseum
Richard Mortensen, malerier og gobeliner
- til 6.1.1981

Stilkunst omkring 1900. Glas, porcelæn, keramik og enkelte møbler.
ultimo januar - ultimo februar 1981

10. Forhistorisk Museum, Moesgård
"De kalder os Indianere"
- til 3.5.1981

11. Vejle Kunstmuseum
Nyerhvervelser til grafik- og tegningsamlingen
- til 18.1.1981

Retrospektiv udstilling med maleren Henry Fabricius Jensen.
24.1. - 22.2.1981

14. Haderslev Museum
Peter Redeker, tysk grafik. Arr. Haderslev Kunstforening
1.1. - 31.1.1981

15. Aabenraa Museum
Grænselandsudstillingens juleudstilling
- til 4.1.1981

Vandreudstillingen "Søfolk og Sejlskibe"
11.1. - 8.2.1981

17. Langelands Museum, Rudkøbing
Langelands Kunstforening udstiller.
Januar 1981

18. Holbæk Museum
Juleudstilling
- til 4.1.1981

Moderne Kunst. Villy Emil Hansen - maleri og Jannik Jensen - skulptur.
6.1. - 1.2.1981

22. Louisiana, Humlebæk
Canadisk Kunst fra 70'erne
- til 11.1.1981

Marokkansk folkekunst
- til 1.3.1981

Spejle og vinduer - amerikansk fotografi efter 1960
17.1. - 22.2.1981

Bram van Velde
17.1. - 22.2.1981

25. Kunstindustrimuseet
Tønderske Kniplinger
- til 4.1.1981

Lak og græsmåtter fra Maldiverne
- til 4.1.1981

Danske børn væver billeder
- til 4.1.1981

Grønlandske Billeder. Fotografier af Mogens S. Koch.
- til 25.1.1981

Sølvsmeden Knud Holst Andersen og væveren Risse Berntsen
9.1. - 1.2.1981

Moderne australsk keramik
30.1. - 28.2.1981

26. Københavns Bymuseum
Plakat til Københavns Bymuseum. Skitser og resultater udarbejdet af elever på Skolen for Brugskunst.
- til 4.1.1981

Udstilling af forslag til en ny københavnsk telefonboks. Konkurrence udskrevet i anledning af KTAS' 100-års jubilæum.
8.1. - 17.1.1981

27. Musikhistorisk Museum og Carl Claudius' Samling, København
Musikplakater - en udstilling som viser et udvalg af plakater med musikstof fra perioden 1945-1980.
Januar 1981

28. Nationalmuseets 1. afdeling, København
Udstilling af de nye kopier af guldhornene
- til november 1981

28. Nationalmuseet, Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, København
Et Myntcabinet "til Nytte og Ære"
- til 29.3.1981

28. Nationalmuseet, Frilandsmuseet ved Sorgenfri, Lyngby
Udstilling af tavler med tegninger fra et stort opmålingsværk af samtlige bygninger på museet.
- til 20.4.1981

29. Rosenborgsamlingen, København
"Den stumme maler" - om Frederik III's hof maler Wolfgang Heimbach.
- til 20.4.-1981

30. Statens Museum for Kunst, København
Statens Kunstfonds jubilæumsudstilling
16.1. - 22.2.1981

30. Statens Museum for Kunst, Kobberstiksamlingen, København
Glemte billeder. Den danske grafiks verden 1850-1910.

Tre unge tegnere. Per Marquard Otzen, Niels Strøbek og Troels Wörsel.

- til 15.3.1981

32. Køge Skitsesamling
Ole Schwalbe. Retrospektiv udstilling. Skitser til dekorative arbejder.
10.1. - 8.2.1981

34. Museet Falsters Minder, Nykøbing Falster
Årets gaver 1980 - et udvalg af indkomne genstande.
28.1. - 1.3.1981

Særudstillinger februar

1. Hjørring Kunstmuseum
Edvard Munch grafik
- til 4.2.1981

Niels Ebbesen udstilling
28.2. - 30.3.1981

2. Try Museum, Dronninglund
"Håndarbejde i 4 generationer"
- til 1.4.1981

3. Aalborg historiske Museum
"Sovekammerpryd"
- til 20.4.1981

4. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
To udstillinger om bygningsbevaring i samarbejde med Bevaringsforeningen
?

5. Viborg Stiftsmuseum
Maleren Jeff Ibbo
1.2. - 15.2.

Ruth Middelboe Pedersen, keramiske billeder
21.2. - 8.3.1981

Arkitektur, æstetik, nødvendighed - en plancheudstilling om dansk arkitektur idag
21.2. - 28.2.

6. Kulturhistorisk Museum, Randers
"Mennesket og Maskinen"
- til 11.2.1981

"Søfolk og Sejlskibe fra det sydfynske øhav"
Særudstilling fra Langelands Museum
17.2. - 1.4.1981

7. Randers Kunstmuseum
Træsnit i Farver, moderne kunst i et ældgammelt og vanskeligt medie

Omkring en kubistisk opstilling. Om Olaf Rudes "Kubistisk komposition" fra 1919

- til medio februar 1981

80. 14-5

9. Herning Kunstmuseum
Stilkunst omkring 1900. Glas, porcelæn, keramik og enkelte møbler.
- til ultimo februar 1981

10. Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
"De kalder os Indianere"
- til 3.5.1981

11. Vejle Kunstmuseum
Retrospektiv udstilling med maleren Henry Fabricius Jensen
- til 22.2.1981

Udstilling af grafik trykt i kobbertrykker Brian Christensens værksted.
28.2. - 22.3. 1981

12. Vejen Kunstmuseum
Udstilling med Hans August Andersen, Erling Jørgensen, Kolding og Villy Emil Hansen, Vejle
7.2. - 1.3.1981

14. Haderslev Museum
Haderslev malere. Arr. Haderslev Kunstforening.
Februar 1981

15. Aabenraa Museum
"Søfolk og Sejlskibe"
- til 8.2.1981

18. Holbæk Museum
"Håndarbejdets Fremme. Broderier gennem 50 år". Arrangeres i samarbejde med Selskabet til Håndarbejdets Fremme.
Februar 1981

22. Louisiana, Humlebæk
Marokkansk folkekunst
- til 1.3.1981

Spejle og vinduer - amerikansk fotografi efter 196o
- til 22.2.

Bram van Velde
- til 22.2.1981

25. Kunstindustrimuseet, København
Moderne australsk keramik.
- til 28.2.1981

Keramikeren Gerd Knäpper
13.2. - 15.3.1981

28. Nationalmuseets 1. afdeling, København
Udstilling af de nye kopier af guldhornene
- til november 1981

28. Nationalmuseet, Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, København
Et Myntcabinet "til Nytte og Ære"
- til 29.2.1981

28. Nationalmuseet, Frilandsmuseet ved Sorgenfri, Lyngby
Udstilling af tavler med tegninger fra et stort opmålingsværk omfattende samtlige bygninger på museet.
- til 20.4.1981

29. Rosenborgsamlingen, København
"Den stumme maler" - om Frederik III's hofmaler Wolfgang Heimbach.
- til 20.4.1981

30. Statens Museum for Kunst, København
Statens Kunstfonds jubilæumsudstilling
- til 22.2.1981

30. Statens Museum for Kunst, Kobberstiksamlingen, København
Glemte billeder. Den danske grafiks verden 1850-1910.

Tre unge tegnere. Per Marquard Otzen, Niels Strøbek og Troels Wörsel.

- til 15.3.1981

32. Køge Skitsesamling
Ole Schwalbe. Retrospektiv udstilling
- til 8.2.1981

Ib Geertsen.
27.2. - 29.3.1981

34. Museet Falsters Minder, Nykøbing Falster
Årets gaver 1980.
- til 1.3.1981

Særudstillinger marts

1. Hjørring Kunstmuseum
Niels Ebbesen udstilling
- til 30.3.1981

2. Try Museum, Dronninglund
"Håndarbejde i 4 generationer"
- til 1.4.1981

3. Aalborg historiske Museum
"Sovekammerpryd"
- til 20.4.1981

4. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
To kunstudstillinger i samarbejde med Kunstforeningen
?

5. Viborg Stiftsmuseum
Keramiske billeder af Ruth Middelboe Pedersen.
- til 8.3.1981

Arkitektur, æstetik og nødvendighed
- til 8.3.1981

Udstilling af akvareller af ældre og nyere dato arrangeret af Vandfarvesocietetet i Viborg
15.3. - 31.3.1981

6. Kulturhistorisk Museum, Randers
"Søfolk og sejlskibe fra det sydfynske øhav".
- til 1.4.1981

10. Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
"De kalder os Indianere"
- til 3.5.1981

11. Vejle Kunstmuseum
Grafik trykt i kobbertrykker Brian Christensens værksted
- til 22.3.1981

12. Vejen Kunstmuseum
Separatudstilling af Svend Wiig Hansen
5.3. - 29.3.1981

14. Haderslev Museum
Fotograf Metha Andersen: Mennesker og miljøer i Haderslev. Arr. Haderslev Kunstforening.
Marts 1981

15. Aabenraa Museum
Niels Prip Hansen og Ise Eggert. Malerier, pasteller, linoleumssnit, tøjskulpturer.
14.3. - 29.3.1981

16. Svendborg og Omegns Museum
En særudstilling om guld- og sølvsmedearbejder fra Svendborg forventes klar til marts 1981
Marts 1981- til ca 1.7.1981

17. Langelands Museum, Rudkøbing
Værkstedsudstilling: Snedkeren
15.3. - 30.4.1981

22. Louisiana, Humlebæk
Marokkansk folkekunst
- til 1.3.1981

"Picassos Picassoer"
14.3. - 31.5.1981 (?)

25. Kunstindustrimuseet, København
Keramikeren Gerd Knapper
- til 15.3.1981

Arkitekten Lauritz de Thurah 275 år
5.3. - 20.4.1981

Væveren Britt Smelvær
Marts 1981

26. Københavns Bymuseum
Begravelsesskikke gennem 100 år. Udstilling i anledning af Dansk Ligbrændingsforenings 100 års jubilæum.
23.3. - 30.4.1981

28. Nationalmuseets 1. afdeling, København
Udstilling af de nye kopier af guldhornene
- til november 1981

28. Nationalmuseet, Den kgl. Mønt og Medaillesamling, København
Et Myntcabinet "til Nytte og Ære"
- til 29.3.1981

28. Nationalmuseet, Frilandsmuseet ved Sorgenfri, Lyngby
Udstilling af tavler med tegninger fra et stort opmplingsværk omfattende samtlige bygninger på museet.
- til 20. 4.1981

29. Rosenborgsamlingen, København
"Den stumme maler" - om Frederik III's hofmaler Wolfgang Heimbach
- til 20.4.1981

30. Statens Museum for Kunst, Kobberstiksamlingen, København
Glemte billeder. Den danske grafiks verden 1850-1910.

Tre unge tegnere. Per Marquard Otzen, Niels Strøbek og Troels Wörsel.

- til 15.3.1981

32. Køge Skitsesamling
Ib Geertsen.
- til 29.3.1981

Andre arrangementer

4. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Foredrag:
19.1.81: Fra almue til underklasse. Mag. art. Peter Ludvigsen, AUC, Ålborg
9.3.81: Uden fest intet samfund. Mag.art. Margit Brandt, AUC, Ålborg
16.3.81: Den folkelige, grundtvigske kunst Mag.art. Nina Hoboldt, AUC,Ålborg
6.4.81: Foreningsliv (på Mors). Lektor Peter Gundelach, Århus Universitet.

10. Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
Foredrag:
Lektor, dr. Susan Whyte, Institut for Etnologi og Antropologi, København:
Ægteskab, familie og arbejdsmigration i det vestlige Kenya - Marachi i det 20. årh.
Foredrag med lysbilleder i Dansk Etnografisk Forening Jyllandsafdelingen på Moesgård 2.2.1981

12. Vejen Kunstmuseum
Lysbilledforedrag:
23.1.81: "Le Corbusier - Form og symbol" v. mag.art. Mogens Krustrup
19.2.81: "Etruskerne" v. mag.art. Niels Saxtorph.

14. Haderslev Museum
7.12.1980: Julestue på museet.

17. Langelands Museum, Rudkøbing
Julestue: I forbindelse med årets juleudstilling inviterer museet alle øens 1. klasser på julestue, hvor de ser dukketeater opført af Langelands Museums Acteurs, bager pebernødder og laver julekønas, samt danser om juletræet.

Tøndeslagning: Fastelavns mandag arrangerer museet tøndeslagning i gården bag særudstillingslokalerne

18. Holbæk Museum
Foredrag:
19.1.81: Museumsinspektør Else Asmussen: Vikinger - købmænd og slagsbrødre
18.2.81: Museumsinspektør Chr. Fischer, Silkeborg: Folkene i mosen
10.3.81: Antikvitetsaften med bestemmelse af publikums medbragte antikviteter
23.4.81: Museumsinspektør Chr. Waagepetersen Kalundborg: Danske stole før 1848

20. Frederiksborgmuseet, Hillerød
I dagene mellem jul og nytår er der to omvisninger på museet ved museumspædagogen Hanne Lopdrup. 29.12. om 1600-tallet og 30.12 om 1700-tallet.

11.1.1981: Kammerkoncert med otte medlemmer af Det danske Blæserensemble og Københavns Kammertrio. Arr.: Frederiksborg Kulturcenter

24.2.81: Kammerkoncert med Israel Piano Trio. Arr.: Frederiksborg Kulturcenter

22. Louisiana, Humlebæk
20.12.8o: Canadisk film:Jusqu'au Coeur
21.12.80: Canadisk film:Jusqu'au Coeur
26.12.80: Julekoncert med Det Unge Danske Kammerorkester
27.12.80: Canadisk film: Tegne- og trickfilm.
28.12.80: Canadisk film: Tegne- og trickfilm
1. 1.81: Nytårskoncert med De Nordiske Spillemænd
3. 1.81: Canadisk film: J.A. Martin,photographe
4. 1.81: Canadisk film: J.A. Martin,photographe
10. 1.81: Canadisk film
11. 1.81: Canadisk film
21. 1.81: Musikforeningskoncert: Nina Kavtaradze, klaver.
14. 2.81: Møde med komponisten: Birgitte Alsted
18. 2.81: Musikforeningskoncert: Ulrik Cold og Jørgen Klint: Gluntarne
22. 2.81: Niels Viggo Bentzon, klaver

23. Det Danske Filmmuseum, København
I januar og februar 1981 viser museet serier om de store, kvindelige filmstjerner, om kvindeportrætter i 60'ernes franske film om Noel Coward, Steve McQueen og Roman Polanski.
Museet indleder endvidere en præsentation af Nordisk Films Kompagnis stumfilm i anledning af Nordisk Films Kompagnis 75-års jubilæum i 1981.

24. Geologisk Museum, København
Foredrag:
29.12.80: og
30.12.80: "Ekspeditionsliv i 50'erne" med film om geologers arbejde i Vestgrønland.
27. 1.81: Hans Christian Larsen: Grønland og nordvest-Europa adskilles og Nordatlanten dannes: et eksempel på kontinentalforskydning
10. 2.81: Asger Ken Pedersen: Eksplosiv vulkanisme belyst ved udbruddet i vulkanen Mount Saint Helens, USA i maj 1980

24.2.81: Jörn Thiede: Nordatlanten, et ungt hav imellem gamle kontinenter.
10.3.81: Tommy Jørgart: Solsystemets geologi.
24.3.81: Flemming Roth: Et nyt geologisk museum med rødder i Miocæntid - hvordan museet på Gram slot blev til.

27. Musikhistorisk Museum og Carl Claudius' Samling, København
Lørdagsmusik på museet:
7.2.81: Violin og viola da gamba
7.3.81: Hammerklaver
Koncerter og foredrag:
3.2.81: Wienerklassik på originalinstrumenter.
10.2.81: Fra blokfløjtebyggerens værksted
3.3.81: Bach, Händel og Mattheson

28. Nationalmuseet, Den kgl. Mønt og Medaillesamling, København
Symposium om "Møntvæsen og Møntcirkulation i Østersøområdet fra 1300-tallets midte til ca 1500".
I anledning af samlingens 200 års jubilæum afholdes den 26., 27. og 28. marts 1981 et symposium med ovenstående titel. Der vil blive foredrag af 15 møntforskere og historikere om emner i relation til hovedemnet; forbemærkninger til disse indlæg vil blive udsendt i begyndelsen af marts. Sprog: engelsk og tysk. Adgangen til at deltage er åben for enhver interesseret og deltagelse er gratis. Hvis man ønsker at modtage de mangfoldiggjorte forbemærkninger anbefales det at melde sig til symposiets koordinator Jørgen Steen Jensen, Møntsamlingen inden 1. marts.

33. Møns Museum, Stege
Foredrag:
15.1.81: Carsten Hess: Mennesker og miljøer i Stege ca 1880-1950.
18.2.81: Liselotte Mygh: Sukker og slaver Rørsukker fra Dansk Vestindien
5.3.81: Klavs Gruno: Dagligliv på Farø og Bogø for 150 år siden. Belyst ved en bondedagbog fra Farø.

Undervisningsmateriale

Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Museets mange genstande er blevet fotograferet og overført til A4 ark ved off-set teknik. Herfra er de kopiegnede.
Fotomaterialet er opsat i emner. F.eks. er håndværk, landbrug og køkken repræsenteret ved mange emneark.
Der er udarbejdet tekstark til underviserens brug ved forberedelse/løsning på museet/efterbehandling. Hvert billede er således forklaret med navn, historie, anvendelse og herkomst.

Frederiksborgmuseet, Hillerød
I samarbejde med Skoletjenesten har museumspædagog Hanne Lopdrup udformet emneark og opgaver til 6.-7. klasse samt til GY/HF om historiematerialet.
I tilslutning til arbejdet med opgaverne i museet kan skolerne få introduktion og efterbehandling med dias i skolestuen.

Nationalmuseet, Skoletjenesten, Brede
Til udstillingen "Mennesket og Maskinen" er udarbejdet følgende:
3.-5. klasse: Introduktionsark, der er beregnet som grundlag for fællessamtale i klassen. Billedark , der kan anvendes på skolen.
6.-10. klasse: 1872, et undervisningsmateriale om levevilkår i Danmark.
30'erne, et efterbehandlingsmateriale, der fortæller om familiens levevilkår dengang og frem til idag, samt om kvindebevægelsen.
Gymnasiet og HF: Fra fæstebonde til industriarbejder. Gennemgang af industrialiseringsprocessen og det ny mellemlags opståen og levevilkår.

Til lån – til leje

Herning Museum
Udstillingen "Textile Cottage Industry i Afrika" kan lånes fra og med maj 1981.
Den omfatter 26 plancher i størrelsen 92x122 cm, som er monteret i fritstående rammer, samt en række tekstiler og mindre genstande. Den behandler tekstil hjemmeindustri og dens anvendelighed som udviklingsredskab i en række stater i Afrika.

Udstillingen "Vi kvinder finder os i for meget" kan lånes fra og med januar 1981. Den omfatter 41 plancher i størrelsen 34 stk. a 70x100 cm og 7 stk. a 100x140 cm.
Den behandler tre generationer af kvinder beskæftiget indenfor tekstilindustrien.

Københavns Bymuseum
Med udgangspunkt i museets udstilling "Sociale billeder fra København" fra 1977 er der optaget en film med titlen "Et andet København. 1870-1910". Manuskript: Ole Brage, John Erichsen og Kai Michelsen.
Filmen er en co-produktion mellem Danmarks Radio og Statens Filmcentral og udlejes gennem sidstnævnte. Folder er udarbejdet. Varighed 29 minutter.

Publikationer

Museet Falsters Minder, Nykøbing Falster
"Dukketeatre i Danmark. En kortfattet oversigt". Ved Dorthe Falcon Møller, Museet Falsters Minder, 1980. 32 s. ill.
Udgivet i forbindelse med museets udstilling af samme navn.

Flynderupgård Museet, Espergærde
Vejledning. Lilli Friis: Træk af den gamle Tikøb kommunes historie. Redaktion og tilrettelæggelse: Kenno Pedersen. Espergærde 1980. 32 sider.

Frederiksborgmuseet, Hillerød
Carlsbergfondet Frederiksborgmuseet Ny Carlsbergfondet Årsskrift 1980 med museets beretning for året 1978-79.

Mette Bligaard: Frederiksborgmuseets Gobelinvæveri. Carlsbergfondets årsskrift 1980, s. 96-103

Haderslev Museum
Et hus i Haderslev, Slotsgade 20, gennem 400 år. Udgivet af Fredningsstyrelsen og Haderslev Museum. Udkommer ca 15.december 1980

Hørsholm Egns Museum
Årbogen 1980: Slotsgartnerens Hus af P.Chr. Nielsen, 24 s., ill.

Kalundborg og Omegns Museum
Danske Møbler før 1848. Typerne i billeder. Af Christian Waagepetersen. Forlaget Forum, København, 488 s., 658 ill.
Museumsinspektørens indsamlede materiale til belysning af de i Danmark brugte møbeltyper, indenfor de borgerlige miljø i byerne. Materialet fra danske museer og privathjem.

Københavns Bymuseum
I tilslutning til udstillingen "Kvindeliv" udarbejdedes til skolernes efterårsferie et billedhæfte med enkelte spørgsmål.

Plakat/folder Københavns Museumsgade. Bymuseet og museumsgaden. Udarbejdet med dansk-engelsk tekst.

John Erichsen: Museumsgaden i København. Særtryk af "1800-tallet". Kulturhistorisk magasin fra Strandbergs forlag, 1980. 4 s.

Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
Torsten Madsen: En tidligneolitisk langhøj ved Rude i Østjylland. Kuml 1979.

Poul Kjærum: Seals of "Dilmun-Type" fra Failaka, Kuwait. Proceedings of the Seminar for Arabian Studies, vol. 10, London 1980.

Klaus Ferdinand: The Afghanistan and the Nigeria Exhibitions at the Moesgård Museum, Denmark as examples of visualization of theoretical concepts in anthropology. ICME seminar proceeding: Visualization of theoretical concepts in anthropology. (ed. Sachin Roy), New Delhi (ICOM-Asia) 1979.

Klaus Ferdinand: Fra Kolonimuseum til U-landsmuseum. Nogle noter i forbindelse med Bremens Übersee-Museums genåbning september 1979.
I ICOM 3 (Dansk ICOM), medlemsudsendelse oktober 1980, s. 12-15.

Klaus Ferdinand: Kontinuitet og udvikling, Johannes Nicolaisen - en epoke i dansk etnografi. Jordens Folk, 15. årg. (nr. 1), s. 3-16. 1980.

Kirsten Hastrup og Jan Ovesen: Etnografisk grundbog, København (Gyldendal) 1980. 355 s.

Nationalmuseet, Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, København
Den kgl. Mønt- og Medaillesamling 1781-1981. ca 200 s., rigt ill., indeholder fgl. artikler:
Jørgen Steen Jensen: Det kongelige Mønt- og Medaillekabinet fra 1652 til 1832.
Otto Mørkholm: The Danish Contribution to the Study of Ancient Numismatics 1780-1880.
Georg Galster: Erindringer fra Universitetet og Nationalmuseet 1906 til ca 1930.
Udkommer o. 15.1.1981.

I anledning af samlingens 200 års jubilæumsudstilling udkommer en lille bog, skrevet af Kirsten Bendixen: "Et Myntcabinet til Nytte og Ære". Den indeholder en beretning om Møntsamlingens historie og fortæller om arbejdet i et moderne møntkabinet. ill. Nationalmuseets forlag.

Sorø Amts Museum
Helge Torm: Et gammel hus og dets ejere (Søndergade 13 i Sorø) i Jul i Sorø 1980, s.8-10.

Helge Torm: Sølvtøj fra Sorø og Slagelse i Jul i Sorø 1980, s. 49-51

Statens Museum for Kunst, Kobberstiksamlingen København
I forbindelse med udstillingen "Glemte billeder. Den danske grafiks verden 1850-1910" er udsendt lommebog 13 med 19 illustrationer og en indledning af Erik Fischer.
Udstillingens plakat, der gengiver Carl Bloch's raderinger fra 1880 "Den unge mand og døden" sælges fra museets information.

Aabenraa Museum
Som led i museets speciale, købstadskultur, har museumsinspektøren skrevet en lille bog "Aabenraa rådhus 1830-1980"
Bogen er bestilt af kommunen til rådhusets jubilæum.
Hovedsigtet har været at beskrive bygningen som et led i byens borgerlige liv.

Særlige aktiviteter

Forhistorisk Museum, Moesgård

"Ole Klindt-Jensen - forelæsninger"

Professor Ole Klindt-Jensens død den 13. juni 1980 var et smerteligt tab, ikke blot for Moesgård og for dansk arkæologi, men også for det internationale arkæologiske samarbejde, som Ole Klindt-Jensen virkede så aktivt for. Professor Glyn Daniel, Cambridge, som i mange år arbejdede nært sammen med Ole Klindt-Jensen, har foreslået Århus Universitet at hædre Ole Klindt-Jensen's minde ved at stifte et fond, hvis formål det skal være at indbyde fremtrædende forskere til at give forelæsninger på Moesgård og at drage omsorg for, at disse forelæsninger bliver publiceret.
Instituttet på Moesgård tager med glæde og taknemlighed denne smukke ide til sig og håber at mange af Ole Klindt-Jensens venner og fagfæller i ind- og udland vil være med til at stætte Ole Klindt-Jensen et varigt minde ved at sende et bidrag til: postgirokonto 2 12 42 89, "Ole Klindt-Jensen - forelæsningerne på Moesgård", 8270 Højbjerg.

Ældre stenalder

BEBYGGELSE

Kulturhistorisk Museum, Randers

På centraldjursland har museet ved Bo Madsen i september-oktober foretaget undersøgelse af en boplads fra Brommekultur. Inden for et velafgrænset fundområde, 6-7 m i tværmål, er fremkommet 22 skafttungespidser, 15 skrabere, 6 stikler og 3 bor m.v. Egentlige anlægsspor er ikke påvist.

Nationalmuseets 1. afdeling, København

Fra privat har 1. afdeling modtaget en del materiale fra en submarin boplads fra ældre stenalder (yngre kongemose-kultur eller ældre ertebølle-kultur) ved Ægvig på Bognæs i Roskilde Fjord. To ornamenterede benstykker er erklæret for danefæ. Det drejer sig om en flåkniv og et "spidsvåben".

Haderslev Museum

Naturgasudgravning på lokalitet ved St. Emmerske øst for Tønder. Antagelig Maglemosekultur.

Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg

Fortsat udgravning af undersøisk, tidlig Ertebølle-boplads ved Tybrind Vig, Vestfyn.
Der fandtes mange træredskaber, en udhulet stammebåd af lindetræ, en benfiskekrog med bevaret snøre af animalsk materiale og en paddelåre med fladedækkende, bemalet reliefmønster. Ud for den datidige kystlinje fandtes desuden ved bopladsen en "fiskeplads" med kroge og lodrette lystertænder og benspidser.
Ved Søren H. Andersen, forhistorisk arkæologisk institut ved Århus Universitet i samarbejde med Middelfart Museum, juli-aug.80. Financieret af Statens humanistiske Forskningsråd, Middelfart Museum og Forhistorisk Museum, Moesgård.

Yngre stenalder

GRAVE

Holbæk Museum

har netop afsluttet en større udgravning i Asnæs, Odsherred. Det drejer sig om en hellekiste med høj og 2 stenkredse, der er bygget ind over en megalitgrav i rundhøj med stenlægning og fodkrans. Hellekisten , der havde en mindre forstyrrelse, havde stenlagt bund og 3 lag skeletspor, men ingen daterende oldsager.
Megalitkammeret, hvis store sten var fjernet, indeholdt en del knogler, lerkarskår og 65 perler af rav, ben og tand. Ingen af fundgrupperne er endnu gennemgået, men blandt ravperlerne synes hovedparten ved optagelsen at være rørformede.
Kammeret havde flisebelagt gulv og i forbindelse med indgangspartiet kunne iagttages ardspor.
I forbindelse med udgravningen er der udtaget jordprøver til Laboratoriet for fysisk geografi ved Århus Universitet til undersøgelsen af boniteten i yngre stenalder.
Udgravningens daglige leder stud.mag. Lise Holm.

Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg

Udgravning af tre senneolitiske grave ved Tvingstrup ved Horsens ved Hans Jørgen Madsen. Fund af tre stensatte grave omtrent på oprindelig overflade, et tidligere højdække kunne ikke erkendes. De to af gravene var fundtomme, men den tredje indeholdt rester af et lerkar samt et skifer-hængesmykke i gravens nordvestende. I gravmidten fandtes desuden et fragment af en flintdolk.

Langelands Museum, Rudkøbing

På vestærø har museet i oktober undersøgt tomten af et sløjfet højanlæg,Tranderup sb.nr. 13. Højen viste sig at stamme fra senneolitisk tid/ tidlig ældre broncealder. Den rummede et centralt placeret stenlagt gravleje omgivet af en svær, nu temmelig medtaget stenpakning Endnu et formodet gravleje, fra en sekundærgrav fandtes nord for stenpakningen. Begge gravlejer var stærkt afpløjede og gav ingen fund. I højfylden lå en brækket fladehugget kornsegl og i pløjejorden nær centralgraven opsamledes et fragment af en fladehugget flintdolk. Under højtomten afdækkedes velbevarede ardspor.

I en høfde der rager ud i Østersøen 20 m NV for et lille dyssekammer (Magleby sb.nr. 14) er genfundet den manglende dæksten til kammeret. Den store flade granitblok er på oversiden forsynet med 5 skåltegn. Stenen vil nu blive søgt lagt tilbage over kammeret.

Silkeborg Museum

De fortsatte udgravninger hos gårdejer Leisgård, Hvinningdal, har bragt to overpløjede enkeltgravshøje for dagen, hver indeholdende en bundgravsstridsøkse.

BEBYGGELSE

Nationalmuseets 1. afdeling, København

Undersøgelserne på den mellemneolitiske boplads i Bundsø på Als blev genoptaget i september med en fladeafdækning på den vestlige del af Flintholmen i fortsættelse af udgravning 1978/79. Herved undersøgtes et voldgravssystem, som afskærer Flintholmen

fra det faste land. Anlægssporene når ned i stor dybde og er overlejret af gytje, tørv og sand. Med to søgegrøfter på tilsammen 170 m længde konstateredes voldgravssystemets videre forløb på den østlige del af Flintholmen.

Nationalmuseets 1. afdeling, København
I Halskov Vænge på Falster har 1. afd. foretaget en udgravning langs den nordlige langside af en fredet langdysse. Undersøgelsen udførtes i samarbejde med Fortidsmindeforvaltningen, som ved samme lejlighed foretog en restaurering af dyssen . Ved udgravningen fandtes nedfaldne tørmursfliser og andre sten, kogegruber (formentlig fra yngre broncealder) samt et kulturlag, som hovedsagelig findes under højen. Dette lag indeholdt lerklining, lerkarskår og dele af to ildskørnede, tyndnakkede flintøkser, men flintsager af bopladstype er sjældne. Der er kun udgravet en lille del af dette lag.

Langelands Museum, Rudkøbing
Ved Stærmosen nær Skovby på Ærø er foretaget en prøvegravning i et neolitisk bopladslag. Dette indeholdt store mængder tilhugget flint, heriblandt flere redskaber og kunne v.h.a. skår af tragtbægre, skåle og lerskiver henføres til MN I.

Fra Bogø i det udtørrede Magleby nor har museet modtaget et meget betydeligt opsamlingsmateriale i form af flintøkser, -mejsler, flække- og skiveredskaber, skår og ben- og takredskaber. Fundene stammer fra en overpløjet boplads fra sen mellemneolitisk TRB.

Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
Fortsat undersøgelse af "befæstet" neolitisk anlæg ved Sarup, Sydvestfyn. På pladsens nordlige del udlagdes syv søgegrøfter for at afgrænse det anlæg, der hidrører fra den såkaldte Fuchsberg-fase, således at dets størrelse nu kan angives til 9 ha. Grøfterne viste befæstningssystemets voldgrave, på visse strækninger tilsyneladende tredobbelte grave. Gravene ligger her i fugtigt terræn, og nogle står endnu under vand. Undersøgelsen fortsættes.
Ved Niels H. Andersen i samarbejde med Fyns Stifts Museum, september-november 1980. Financieret af Statens Humanistiske Forskningsråd og Forhistorisk Museum.

Udgravning på boplads fra tidlig mellemneolitisk tragtbægerkultur ved Gammeltoft, Sydvestfyn. Der påvistets kulturlag fra bosættelsen, 27 gruber og en ødelagt megalittomt. Bopladsen ydede keramik i meget tidlig Troldebjerg-stil.
Ved Niels H. Andersen, Forhistorisk Museum, Moesgård i samarbejde med Fyns Stifts Museum, september 198o. Financieret af Fortidsmindeforvaltningen.

Indledende undersøgelser af boplads fra mellemneolitisk tragtbægerkultur ved Stensballe nord for Horsens Fjord. Der påvistes to bopladshorisonter, en øvre fra en rig MN V-boplads (Store Valby-perioden) med keramik og flint, og en nedre fra et tidligt mellemneolitisk "befæstet anlæg" af typen Sarup/Toftum. Af sidstnævnte er foreløbig kun lokaliseret een række voldgrave (afsnitsgrave).
Ved Torsten Madsen, Forhistorisk arkæologisk Institut ved Århus Universitet, oktober 1980. Financieret af Fortidsmindeforvaltningen,

Svendborg og Omegns Museum
Hos gårdejer Johs. Skræp, Landet sogn er der på den tidligere lille ø Stæreholmen nord for Vejlen ved Vornæs foretaget en prøvegravning i november 1980 betalt af Fortidsmindeforvaltningen og med Søren Moses som daglig leder. I den sydvestlige del af holmen er påvist 30-40 cm tykke bopladslag som kan dateres især til MN V. Der er hidtil fremdraget ca 100 økse- og mejselfragmenter, 30-40 flækkesegle, ca 1000 skiveskrabere, ornamenteret keramik og bl.a. skår af lerskiver. Men endnu ikke sikre spor af større koncentrationer af organisk materiale.
Fortidsmindeforvaltningen overvejer videre undersøgelser i 1981, i henhold til § 49.

GENSTANDE
Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo
Museet har som gave modtaget en fragmenteret strygboltøkse (båndkeramisk), fundet i tilkørt fyld, der kan hidrøre fra flere lokaliteter på Lolland-Falster.

Broncealder

Bornholms Museum. Rønne
Museet har undersøgt et område ved foden af en fredet gravhøj ved Risegård, hvor man ved pløjning var stødt på en del sten. Det kunne konstateres, at det formentlig drejede sig om randsten, der viser, at højen oprindelig har været større end den fremtræder idag.

Haderslev Museum
Naturgasudgravning ved Ørsted nord for Sommersted. Høj med mandslang brændtbensgrav og bopladsrester med bl.a. brønd (per.V).

Roskilde Museum
Museet har i efteråret foretaget en udgravning af koge- og affaldsgruber fra yngre broncealder og ældre jernalder på den nye omfartsvej nord om Roskilde, Veddelevvej.

Langelands Museum, Rudkøbing
En systematisk indsamling af oplysninger om hidtil ukendte helleristningssten har givet gode resultater. Ved Humble præstegård er således blevet registreret en ca 1,2 x 0,8 x 0,6 m stor granitblok med 35 skåltegn på den ene bredside. Ved Stengade strand er fundet en 1,1o x 1,oo x o,6o m stor granitblok med 3 store skålgruber på oversiden og fra Helsned på Sydlangeland er indleveret en fragmenteret kvartsetslibesten forsynet med en enkelt skålgrube, Kampagnen har også givet kendskab til adskillige "Jens Vejmandsten" og portstolpesten fra nyere tid.

Svendborg og Omegns Museum
Som følge af en kommunikationsbrist mellem Svendborg kommune og Fortidsmindeforvaltningen er to overpløjede høje sb nr. 29 og 30 af Egense sogn "forsvundet". Trods en efterforskning på stedet, må de pågældende fortidsmindesmærker sættes på tabskontoen. Området er nu et bebygget parcelhuskvarter - og alle rester er ganske væk.
- Hvor er det godt, at det lokale museum fra iår også er inddraget i planlægningsarbejdet i forbindelse med udformningen af lokalplaner.

Ældre jernalder

GRAVE
Nationalmuseets 1. afdeling, København
I september foretog 1. afd. en § 49 undersøgelse af en ældre romertidsgravplads ved Asnæs, Odsherred. Ved udgravningen fandtes 13 jordfæstegrave. Blandt fundene, der bestod af lerkar, broncesynåle og en S-formet jernkniv, skal nævnes et par små broncefibler med pålagt sølvblik.

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Ved Sandelsgård, Åby sogn, er undersøgt en ødelagt stenbygget grav fra ældre romersk jernalder. Graven var placeret i en lav høj.

På nordsiden af Vennebjerg bakke, Vennebjerg sogn er påbegyndt undersøgelser af en gravplads med stenbyggede grave fra ældre romersk jernalder.

BEBYGGELSE
Bornholms Museum, Rønne
På et højdedrag ved ejendommen Rytterbakken ved Østerlars er foretaget en prøvegravning på et bopladsområde. Ved undersøgelsen fremkom spor af hustomter i flere niveauer. På grundlag af det iøvrigt sparsomme fundmateriale dateres husene til ældre romertid, nogle muligvis til sen jernalder. Er sidstnævnte tilfældet kan det have særlig interesse på baggrund af beliggenheden nær den kendte Bækkegårdgravplads.
Undersøgelsen er foretaget i henhold til naturfredningslovens § 49 under ledelse af stud.mag. Finn Ole Sonne Nielsen.

Haderslev Museum
Naturgasudgravninger på følgende lokaliteter:
Rødå N og S ved Hellevad - gruber og stolpehuller.
Rognstrup - bopladsrester, hegn m.m.
Galsted Syd - gruber, huse
Galsted by - langhus
Galsted Nord - boplads og urnegravplads.
Adelvej - huse og hegn, 4 jordfæstegrave.

Kulturhistorisk Museum, Randers
I forbindelse med grusgravning ved Helsted, Nr. Borup sogn, har museet med støtte fra Fortidsmindeforvaltningen undersøgt 2 hustomter fra ældre romersk jernalder.

Silkeborg Museum
De fortsatte udgravninger hos gdr. Leisgård, Hvinningdal har bl.a. resulteret i fundet af to førromerske brandpletter hver dækket af en cirkulær stenlægning på hhv. 5 og 2 m i diameter. Efter endt udgrav ning blev de to cirkulære stenlægninger hjemtaget til museet og genopført i museets have.
Udgravningen er betalt af Silkeborg kommune, da udgravningen er foretaget i forbindelse med et kloakeringsprojekt.

Svendborg og Omegns Museum
En iøvrigt meget givende § 49-undersøgelse på Tved Byhavegård i Tved ved Svendborg er midlertidigt standset, men genoptages i 1981 sammen med en anden undersøgelse af nabomatriklen. Begge steder findes rige bopladsspor fra ældre romertid med stolpehuller - såvel lodrette som skråtstillede. Bebyggelsen ligger ved bredden af en nu udtørret sø. Her er påvist kraftige udsmidningslag med en del organisk materiale. Keramikmaterialet består dels af de vanlige grove forrådskar og dels af den finere ornamenterede vare.
Daglig leder af arbejdet Per O. Thomsen.

Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted
Museet har som § 49-undersøgelse foretaget en mindre prøvegravning på et bopladsområde fra ældre jernalder ved Hassing (NM 1. sb nr. 95, Hassing s. og h.) I området registredes flere, adskilte forhøjninger med kulturlag i op til 1 meters tykkelse. Det drejer sig om små "byhøje", som på grund af deres relativt ringe udstrækning (max. 50 m i diam.) vel snarest må betegnes som "gårdshøje". Dateringsmæssigt rækker fundene fra ældre romertid op i begyndelsen af yngre romertid.

Yngre jernalder

Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
Fortsat undersøgelse af våbenofferfund fra jernalder i Illerup ådal ved Skanderborg. Der foretoges tekniske opmålinger ved studerende fra Horsens Teknikum, ledet af W. Bai, til kortlægning af søens udstrækning på offertidspunktet. Desuden viste andre tekniske målinger fundområdets udstrækning (ca 274 x 100 m). Prøvegravninger og gravning i fortsættelse af tidligere år har ydet langt over 1000 fund, bl.a. ca 50 sværd og skededele, ca 150 spyd, lanser og stager, over 200 skjolde og skjolddele, ca 100 pilespidser og stager, flere hundrede remspænder, beslag, knapper, perler, remdopper, knive, ildstål, ildsten, syle, kamme, perler, drikkehornsbeslag, værktøj, reb. o.s.v. samt næsten 100 denarer. Fundene fremkom oftest i dynger, der belyser sammenhængene i fundkategorierne, således hesteudstyr. Mønterne fremkom i een stor og to mindre koncentrationer. Særligt må nævnes sværdskedebeslag af guldbelagt sølv og fundets første bue. Undersøgelsen fortsættes.
Ved Jørgen Ilkjær og Jørn Lønstrup, Forhistorisk arkæologisk Institut ved Århus Universitet, april-oktober 1980. Financieret af A.P. Møllers fond, SDS og Handelsbanken, samt Arbejdsmarkedsnævnet for Århus amt og Århus kommune (refusion for arbejdsledige).

Nationalmuseets 1. afdeling, København
Med støtte fra Novo Fonden har 1. afdeling ved Omgård-Sig i Nørre Omme sogn foretaget en undersøgelse af et palisadeindrammet gårdsanlæg, der var stærkt truet af nedpløjning. På samme lokalitet er tidligere undersøgt dele af en omfattende bebyggelse fra 7. til 11. årh. Anlægget bestod af 3 huse og palisade, som var nedbrændt og genopbygget indtil flere gange. Ialt blev der påtruffet 12-13 bygninger fra 4. årh. og fremefter. Undersøgelsen forventes genoptaget i 1981.

På en mark i Hasseris (Ålborg) er fundet en broncefibula fra ældre germansk jernalder samt en fragm. rektangulær pladefibula, en næbfibula og en pladefibula, alle af bronce, fra yngre germansk jernalder. Indleveret som danefæ af Ålborg historiske Museum.

En hul guldarmring med kroglukke (vægt 28,6 g) er af Forhistorisk Museum, Moesgård som danefæ indsendt til afd. Den er fundet ved gadeopgravning i Hans Brogesgade i Århus. Ringen er sandsynligvis fra ældre germansk jernalder, men adskiller sig fra andre ringe fra denne tid ved ikke at være dannet af en trind stang, men af en plade, der er krummet sammen, så der fremkommer en søm på indersiden.

Sten-, bronze- og jernalder

Bornholms Museum, Rønne
På ejendommen Runegård i Åker s. er undersøgelserne af et stort bopladsområde fortsat. Der udgravedes flere hustomter fra ældre jernalder, kulturlag, gruber og andre anlægsspor fra mellemneolitisk tid samt et udstrakt system af kogegruber fra yngre broncealder.
Endvidere undersøgtes indenfor samme udgravningsområde to hellekister fra senneolitisk tid, den ene med en smuk flintdolk, en brændtbenskiste med en fibula og en ragekniv af bronce fra periode III samt et par brandpletter fra tidlig jernalder.
Undersøgelsen foretaget i.h.t. naturfredningslovens § 49 under ledelse af mag.art. Margrethe Watt.

Vikingetid

GRAVE
Langelands Museum, Rudkøbing
På Ll. Kirkebakke N for Bøstrup kirke har museet foretaget en prøvegravning der resulterede i påvisning af en stærkt udsat gravplads med Ø-V orienterede jordfæstegrave. 4 grave undersøgtes, desværre alle uden gravgods, der kunne give en bekræftelse på den formodede datering til en sen vikingetid. Undersøgelsen af den oprindelig ret store gravplads vil blive fortsat til foråret.

BEBYGGELSE
Haderslev Museum
Naturgasudgravninger på følgende lokaliteter:
Uldal Nord (Skrydstrup) - langhuse og grubehuse fra vikingetid.
Syvsig ved Lundsbæk - del af en stor boplads med langhuse, grubehuse, hegn m.m. fra germanertid og vikingetid.

Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Med støtte fra Fortidsmindeforvaltningen er der i oktober-november 1980 foretaget endnu en undersøgelse af en lille bid af vikingetidsbyen Karby. Undersøgelsen, som har bragt huse, ovne og andre mere uforklarlige anlæg for dagen vil blive fortsat i 1981, så snart vejret tillader det.

Den antikvariske Samling i Ribe
Samlingen har i forbindelse med opførelsen af en minkfarm nordvest for Ribe udgravet 14 grubehuse, 4 brønde og en række gruber fra vikingetid og tidlig middelalder. Udover det normale bopladsmateriale blev påtruffet glasperler og -tråde, Pingsdorf keramik, klæbersten og en fingerring af jet.

GENSTANDE
Nationalmuseets 1. afdeling, København
På en mark i Hasseris (Ålborg) er fundet en rund broncefibula med guldbelægning, et lille gennembrudt broncespænde, to ligearmede fibler, den ene af bronce, den anden af sølv, samt en broncenøgle. Alle fund er indleveret som danefæ af Ålborg historiske Museum.

Middelalder

KIRKER OG KLOSTRE
Holbæk Museum
I forbindelse med kloakeringsanlæg på Holbæk gamle kirkegaard blev klosterkirkegårdsmuren af kampesten gennemskåret og en hastig opmåling af snittet foretoges. Der udgravedes endvidere dele af 5 grave, der formodentlig er fra tiden lige inden kirkegårdens nedlæggelse o. 1840.

Svendborg og Omegns Museum
I forbindelse med nybeplantning på Klosterplads i Svendborg, hvor det nu nedrevne franciskanerkloster med kirkegård er lokaliseret foretoges i alt 3 undersøgelser dels i den vestlige del af kirkegården og dels i den sydlige del. Godt et dusin begravelser optoges , heraf hovedparten af børn og unge. To kistebegravelser dækkedes med plastic og tilkastedes igen.
Skeletmaterialet er som hidtil overført til Izabella Tkocz fra Anatomisk institut på Odense Universitet. Undersøgelsen betaltes af Svendborg kommune og blev ledet af Jens Bech.

Aalborg historiske Museum
Gråbrødreklosteret i Ålborg. Fra de skriftlige kilder vides at byens gråbrødrekloster har ligget syd for op til byens hovedakse Algade, øst for Østerå.
I forbindelse med nybyggeri i Algade er der i september og oktober gennemført en undersøgelse. Der påvistes kraftige, regelmæssige fundamenter af en øst-vest orienteret bygning, som rimeligvis må være dele af klosterets kirke, idet de fremdragne fundamenter kan tolkes som den østlige del af skibet, korbuen og den vestlige del af koret. Syd for den formodede kirke et fundament der kan tilhøre en korsgang. Både inde og uden for kirken er der påvist mange begravelser.
Under klosteret kulturlag fra sen vikingetid og tidlig middelalder.

VOLDSTEDER
Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
Fortsat udgravning i slavisk voldsted fra ca 800 til 1138 nord for Lübeck. Udgravning i borgporten i fortsættelse af en udgravning fra 1908. Der fandtes en uforstyrret bopladssekvens inden for porten på borgpladsen med horisonter fra ovennævnte tidsperode, rester af det ældste voldanlæg fra 819 og i selve porten bevaret træarkitektur i flere horisonter samt borgkanalen fra borgpladsen til Trave-floden.
Ved H. Hellmuth Andersen, i samarbejde med Amt für Vor- und Frühgeschichte, Lübeck, juni-aug-1980. Financieret af Dräger-stiftelsen i Lübeck.

Den antikvariske Samling i Ribe
Fra maj til september har samlingen i samarbejde med Nationalmuseets 2. afdeling foretaget en udgravning på Ribe Slotsbanke. Herved er der påvist aktiviteter på stedet fra tidlig middelalder og fremefter. En foreløbig gennemgang af materialet tyder på, at de ældste lag kan dateres til 1100-årene.

Svendborg og Omegns Museum
Soignering og prøveudgravninger på Ørkild borgbanke er genoptaget i begyndelsen af juni 1980 finansieret som beskæftigelsesprojekt for langtidsledige af Fyns amtskommune og i snævert samarbejde med Fredningsstyrelsens 5. kontor.
To lange søgegrøfter på sydsiden af borgbanken har afsløret en hidtil udkendt spidsgrav, som muligvis har stået i forbindelse med vold- og gravanlæggene nord for hovedborgen. Også disse grave har været genstand for prøvegravninger til belysning af deres konstruktion m.v.
Et prøvefelt ved den sydvestlige del af ringmursfundamenterne afslørede fundamentsten, som måske kan hidrøre fra en stræbepille i forbindelse med et tårn.
Al opgravet jord er blevet soldet, hvilket har givet mange fund af mønter, våben, keramik og forskellige formsten. Et usædvanligt rigt og varieret knoglemateriale undersøges af Tove Hatting, Zoologisk Museum.
Bygningsfundamenterne på hovedbanken er søgt markeret ved fjernelse af vegetation i form af buske og højt græs. En enkelt bygnings omrids er "trukket op" med en lav græstørvsmur mod øst og nord. Arbejdet fortsætter så længe vejret tillader det.

Aalborg historiske Museum
Ved Vesterå har vi kendskab til et dobbeltvoldsystem i byens befæstning. På et tidspunkt er volden bag Vesterå opgivet som primær befæstning og der er i stedet anlagt en ny vold og grav foran det gamle anlæg.
For at få klaring på det ældre anlæg er der i august undersøgt en grøft vinkelret på Vesterå mellem åen og Aalborg Helligåndsklosters vestfløj, der ligger op til åen. Undersøgelsen viste entydigt at klosterets vestfløj er bygget på den nedlagte vold.

BEBYGGELSE
Roskilde Museum
Som arkæologisk beskæftigelsesprojekt fortsatte museet sidste års undersøgelser af aktivitetslag fra 1000-1100-tallet i Byparken Undersøgelsen afslørede bl.a. nogle mindre "gulvflader", der foreløbigt er tolkede som hytte- eller teltgulve.

Silkeborg Museum
I forbindelse med beskæftigelse af unge arbejdsløse har museet ved cand.mag. Jørgen B. Larsen foretaget en udgravning af det formodede middelaldervoldsted beliggende i "Hestehaven" umiddelbart øst for Balle kirke. Udgravningen gav ikke positivt tegn af et middelaldervoldsted, og den folkelige tradition om en kongeborg på stedet kan måske have forbindelse med, at der ved udgravningen blev fundet hjørnet af et kraftigt, stenbygget fundament. Blandt fundamentstenene fandtes mørtelrester og smeltet bronce. Datering og udstrækning af denne bygning er endnu ikke fastslået. Udgravningen forventes at fortsætte til næste år.

GENSTANDE
Blicheregnens Museum, Thorning
Museet har erhvervet to jernøkser, formentlig fra slaget på Grathe Hede 1157.

Middelalder/renaissance

Langelands Museum, Rudkøbing
Ved Storebæltskysten ud for Egeløkke har museet undersøgt resterne af en lille kalkovn, der formodes at have tilknytning til ældre byggearbejder på den nærliggende herregård.

Museet gennemførte i september en række prøvegravninger i Bagenkop på Sydlangeland i et forsøg på at datere og lokalisere fiskerlejets ældste bebyggelse. Gravningerne varede en uge og det lykkedes i byens syd-vestlige hjørne at træffe på affaldslag fra renaissancen. Nye gravninger må til for at anslå bebyggelsens omfang, men alt tyder på, at Bagenkop er jævngammel med det nærliggende fiskerleje Sandhagen, der blev udgravet 1953-55.

Naturhistorie

Midtsønderjyllands Museum, Gram
Museet har modtaget en meget stor samling fossiler (o. 1200 stk.) fra lektor Mikkelsen, Vordingborg. Disse vil blive udstillet samlet i et specielt indrettet lokale på museet.

Etnografika

Etnografisk afd., Moesgård, Højbjerg
Etnografiske samlinger fra Borneo, Columbia, Peru, Argentina, U.S.A. m.m. er overført fra Naturhistorisk Museum, Århus til Etnografisk afdeling, Moesgård.
Adskillige af disse samlinger er derved kommet hjem igen, da de i 1920'erne overførtes fra Historisk afd., ved Århus Museum til Naturhistorisk Museum.

Nyere tid

MILITÆRE ANLÆG
Øregård Museum, Hellerup
I september 1980 er der i samarbejde med Tøjhusmuseet indledt en undersøgelse af kilderne til Garderhøjfortets historie.

SPIL
Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Fra P.C.O. Nørgård, Sundby, har museet modtaget to sæt spillekort fra o. 1840 samt et 1'hombresæt. Sættet, der er opbevaret i en kunstfærdig æske (husflid) o. 1880, består af fire japanske lakbrikker, jetons af ben (husflid) samt et sæt kort fra o. 1920.

SØFART
Orlogsmuseet, København
Fra Erik Skive, København, er som gave indkommet en nybygget model af hjuldampskibet Gejser, søsat 1844.

TØRVEGRAVNING
Aabenraa Museum
I fortsættelse af museets særudstilling om gaver og beretninger har vi modtaget nogle supplerende genstande samt optaget interviews Det er især emnet tørvegravning, der er blevet uddybet med et meget detaljeret interview, en tørvemaskine m.m.

FISKERI
Fynderupgård Museet, Espergærde
Som gave fra arkitekt Per Christiansen, Espergærde, er hans privatsamling af fire både og mange genstande samt arkivalier vedrørende Øresundsfiskeri skænket Helsingør kommune og vil efter en nu næsten tilendebragt registrering være udstillet i Flynderupgårds østre længe fra o. nytår 1980/81.

BØDKER
Aabenraa Museum
Museet har indhentet forklaringer til et komplet bødkerværksted som er testamenteret museet. Desuden er der indkommet et eksempel på de træ-

varer, der optages i produktionen efterhånden som bødkerhåndværket udkonkurreres. Det er en kartoffelmelskværn, som der blev fremstillet mange af i Sønderjylland under fødevaremanglen i 1. verdenskrig.
Endelig har museet fremstillet en lydoptagelse til en film, der dokumenterer en bødkers arbejde. Filmen vil blive indkøbt til museet.

BYGNINGER
Kulturyistorisk Museum, Randers
I forbindelse med kloakeringsarbejdet i Mariager har museet for Fortidsmindeforvaltningen undersøgt et hidtil ukendt tårn ved vestgavlen af Skt. Peder kirke samt en del af et 1700-tals vandmølleanlæg, der tolkes som Marie mølle.
Endelig er undersøgt et parti af en 1700-tals brolægning med to store kværnstene.

KØBSTADSHUSE
Farvekonserveringen, Nationalmuseet, Brede
Farvearkæologisk undersøgelse, Gl. Mønt 31, København, Fredningsstyrelsen.
I forbindelse med en nu igangsat restaurering af huset Gl. Mønt 31 foretog Farvekonserveringen en farvearkæologisk undersøgelse. Huset er opført i årene 1730-32, oprindelig i 3 etager. 1 etage (stuen) har mod gaden et 3-fagsrum med fuld panelering på vægge og loft.
Undersøgelsen viste, at der under de mange overmalingsanlæg, i ældste lag, ligger en regencedekoration på alle vægpanelernes glatte fyldinger. Rammeværket har været malet i Krill teknik, som kendes i mange variationer tidsmæssigt fra renaissance og ind i 1900-tallet Dørpartiernes indfatning har fine profiler med knækkede forløb og dertil overbygning med spor efter svungen gesimsprofil. Vinduernes karme og poster viser en rød marmorering. Rummet er som helhed intakt.

HUSGERÅD
Kalundborg og Omegns Museum
Museumsinspektør Chr. Waagepetersen undersøger løbende de danske museers beholdning af engelsk lertøj, stentøj og stengods (d.v.s. engelsk fajance") fra ca 1750-1900, med det formål at se hvilke fabrikker og distrikter der har eksporteret til Danmark i den periode. Det er langt fra altid de mest kendte fabrikker og mange ting er udmærkede.

SØLV
Viborg Stiftsmuseum
På Sagfører auktionen i Vejle har museet indkøbt et hovedvandsæg af sølv af Viborgmesteren H.C.L. Stilling 1828.

TOPOGRAFIKA
Blicheregnens Museum, Thorning
Nyerhvervelser: Et maleri af Neder Kjærsholm malet af Emil Hoppensack, 1854.
Fotografier af Stendalgård Skovridergård.

SPECIALSAMLING
Blicheregnens Museum, Thorning
Til Blichersamlingen: Museet har fået foræret følgende værker af St.St. Blicher: Abeilard og Heliose. Trækfuglene og Bautastene samt 1. udgave af En landsbydegns dagbog og Skytten på Aunsbjerg.
Et stambogsblad af Niels Blicher.

?????
Glud Museum, Horsens
Hvem ved om der er en overtroisk handling i anbringelse af en bibel - nye testamente dst. 1858 - under stuegulvet. Jvf. fund af lerkar med f.eks. hugormeskelet.
Vi er på Glud Museum, meget interesseret i oplysninger.
NEU kender ikke umiddelbart noget eksempel.

Kunst og kunsthåndværk

Frederiksborgmuseet, Hillerød
Et portræt af Hans Brøchner, malet af Lorenz Frøhlich i Rom 1847, et gipsrelief forestillende Constanza di Testa og et daguerreo typi af samme

Gave fra grosserer Ulf Salomonsen: Et portræt af brygger Vagn Jacobsen, udført af Niels Hansen 1925.

Gave fra Inger og Asger Debois: Et broderi af Frederiksborg slot, signeret A. Lerche.

Herning Kunstmuseum
Ad Dekkers: 9 tegninger- Deponeret september 1980 af Herning Højskole på Herning Kunstmuseum.
Hommage a Arthur KÖpcke. 18 grafiske blade i mappe, udgivet af Den danske Radeerforening.

Holstebro Kunstmuseum
Fra keramikeren Christian Poulsen har museet modtaget som gave: 7 tibetanske tempelmalerier på lærred og 77 bloktryk (træsnit) på rispapir.

Hørsholm Egns Museum
Hos Bruun Rasmussens kunstauktioner har museet med støtte af "rådighedssummen" erhvervet to gouacher af Hirschholm Slot,udført af Brian de Crèvecoeur.

Kunstindustrimuseet, København
Erhvervelser:
Dåse af glas med sølvmontering, udført af Kyohei Fujita, Japan, ca 1978. gave fra kunstneren.
Vase af irriserende glas, udført af Victor Durand, Vineland, New Jersey, USA. ca 1920
Vægstykke, komponeret og udført af Ann-Mari Kornerup, Danmark, 1977
Forskellige glas af de hollandske glaskunstnere Willem Heesen, Floris Meydam, Richard Meitner og Corina Teunissen van Manen, Holland 1977-79.

Køge Skitsesamling
I forbindelse med konkurrencen om dekorationen af Nørreport station har man indtil nu erhvervet skitsemateriale af Per Arnoldi, Poul Gernes, Bent Karl Jacobsen, Tom Krøjer, Erik Rasmussen og Jette Thyssen.
Som gave er modtaget 2 mindre skitser i ubrændt ler af Mogens Bøggild.

Randers Kunstmuseum
Per Kirkeby: Træsnit-mappe, 1980

Statens Museum for Kunst, København
Af erhvervelser i forgangne kvartal kan nævnes: Et maleri af Roger Bissière fra 1958
Et maleri fra 1980 af Tom Krøjer og et landskab af Niels Lergaard.

Kobberstiksamlingen, Statens Museum for Kunst København
Af flere erhvervelser kan nævnes:
En række tegninger og grafiske blade af Svend Wiig Hansen, erhvervet dels ved køb, dels som gave, bl.a. en legemsstor tegning "Stående gammel kvinde", 1951-52.
En mappe med 33 raderinger af Jens Birkemose samt to store raderinger af samme, alle udført 1980.
En større samling tegninger og grafik af Henry Heerup, et udvalg, der bl.a. omfatter helt tidlige værker. Gave fra kunstneren.
En tegning af Edward Burne-Jones, en tidlig studie til øverste højre del af maleriet "The Golden Stairs" 1876-90 (Tate Gallery, London). Gave fra Ny Carlsbergfondet.

Vejle Kunstmuseum
Jane Muus: 3 træsnit, 2 raderinger, 1 litografi
Frank Rubin: 11 litografier, 17 raderinger, 3 akvareller.
Henrik Have: Tegning. 1968.
H.C. Rylander: 3 tegninger til bogen "Før friheden lever længslen" 1979.
Mogens Zieler: Bortdragende Tømmermænd. Linoleumstryk. 1951
2 malerier af Flemming Bergsøe med motiv fra Landbohøjskolens Have, 1930'erne. Gave fra Flemming Bergsøe fonden.

Øregård Museum, Hellerup
I oktober 1980 er der påbegyndt registrering og fotografering af monumenter i Gentofte kommune.

Aarhus Kunstmuseum
Af vigtige erhvervelser kan nævnes:
P.S. Krøyer: Portrætbuste af Holger Drachmann, gips. 1887. Testamentarisk gave fra Alva Sebbelov.
Richard Mortensen: Honnêre L'Odysseé XXI-XXII, 1972, mappe med syv serigrafier. Gave fra kunstneren.
P.C. Skovgaard: Ung dame i lyserødt. 1885. Købt med støtte fra Aarhus Oliefabriks Fond for almene Formål og Statens Museumsnævn.
Anders Kirkegaard: Udsigt fra Sundhedsministeriets balkon 1985 - henover reservatet, foran - Dødens Hus, 1975-76. Gave fra Århus amtskommune.
Kirsten Ortved: Papir, 1974-75. Gave fra kunstneren.

Museumsrådet for Viborg amt
har afholdt møde på Fur Museum onsdag den 12. november.
Rådet drøftede bl.a. tidsskriftet MIV, dets form, indhold og økonomi. Drøftelsen vil blive fortsat i det pædagogiske udvalg.
Der blev aflagt rapport fra Limfjordsudvalget, som nu er igang med en undersøgelse af Limfjordens geologi og historie, financieret af det statslige tilskud til rådet.
Man vedtog at udsende en fællesbrochure for amtets museer i 1981.
Endelig diskuterede man problemerne omkring koggen fundet ved Kollerup, og rådet bakkede op om ønsket om at bevare så meget af koggen så intakt som muligt, samt at støtte konserveringsanstaltens ønske om konserveringsmetode.
Man vedtog at rette henvendelse til amtet og de statslige myndigheder om en grundig drøftelse af problemerne og de mulige løsninger.

Døde

Roskilde Museum
Den 10. oktober 1980 afgik museets arkæolog Oluf Olsen, Jyllinge ved døden. Oluf Olsen blev ansat ved museet i 1972 og tog sig af det arkæologiske arbejde med stor viden og dygtighed.

Møder, rejser, kurser

Nationalmuseet, 1. afd., København
Museumsinspektør Elisabeth Munksgaard har 15. - 19. september deltaget i Sachser-symposiet i Paderborn.

Museumsinspektør P.C. Nielsen har 25.-26. oktober deltaget i "Internationales Kolloquium zum Prähistorischen Feuersteinbergbau in Europa" i Bochum, Westfalen.

Ansættelser, afskedigelser, orlov

Flynderupgård Museet, Espergærde
Til registrering af nyindkommen fiskerisamling er Max Vinner tilknyttet museet som timelønnet medhjælp.

Haderslev Museum
Udgraver og konserveringsmedhjælper gennem mere end 25 år, Peter Lepik, er pr. 1. oktober fratrådt sin stilling p.gr.a. sygdom.

Herning Museum
Den af museet opslåede 4/7 stilling med formidling som arbejdsområde er blevet besat med cand.mag. i historie og etnologi Mette Skovgaard, som tiltræder medio marts 1981.

Hørsholm Egns Museum
T. Topsøe-Jensen, der siden 1969 har været leder af museet fratræder pr. 31.12.1980. Ellen Danstrup er pr. 1.1.1981 ansat som ny leder.

Københavns Bymuseum
Mag.art. Claus Smidt er pr. 1.oktober fratrådt som vikar for museumsinspektør.
Rådhusbetjent Kurt Pihl er tiltrådt pr. 1. oktober 1980.
Cand.mag. Allan Schmidt er pr. 20. oktober ansat som langtidsledig til udarbejdelse af pædagogisk materiale.

Køge Skitsesamling
Annelise Henriksen er pr. 1. oktober ansat som kontorhjælp.

Langelands Museum, Rudkøbing
Museet har pr. 1. september ansat Anne Marie Kruse som museumsassistent.
Connie Hansen er 15. september ansat som sekretær.

Rosenborgsamlingen, København
Tekstilkonservator Katia Johansen er midlertidigt ansat med det formål at gennemgå og ordne Rosenborgs tekstilkammer.

Øregård Museum, Hellerup
Arkitekt Lars Nældestad er fra 15. oktober tilknyttet museet og Lokalhistorisk Arkiv for at foretage en registrering og fotografering af monumenter i Gentofte kommune.

Silkeborg Museum
Fotograf Lars Bay, som har været halvtidsbeskæftiget på Silkeborg Museum, fratræder sin stilling pr. 1.1.1981 med henblik på at overtage en heltidsstilling ved Silkeborg Kunstmuseum.

Svendborg og Omegns Museum
Fotograf Pia Hammer Hansen fastansættes pr. 1.januar 1981 som halvdags fotograf.

Try Museum, Dronninglund
Pia Christensen, Rørholt, er pr. 1. september ansat som halvdags assistent ved museet.

Aabenraa Museum
Fra den 13. oktober og året ud er stud.mag. i europæisk etnologi Ole Mørkegaard ansat ved museet. Han arbejder fortrinsvis med indføring og fotoregistrering, men optager desuden interviews og hjælper med andet forefaldende arbejde.

Konservering

Haderslev Museum
Museets konservator har gennem længere tid været beskæftiget med bevaringskonservering af fund fra Naturgas-projektet. Der er hovedsagelig tale om stabilisering af en stor del ubrændte vævevægte fra Uldal nord og Syvsig.

Museet har sendt to sørgefaner fra hhv. 1731 og 1743, samt en laugsfane for skomagerlauget til konservering på konserveringsværkstedet i Grønbæk gamle skole.

Museet har sendt 2 guldaldermalerier af A. Jensen til konservering på Kunstmuseernes fælleskonservering, Århus Kunstmuseum.

Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Samlingen af unikke staldlamper (21) er gennemgået og konserveret.

Nationalmuseet, Farvekonserveringen, Brede
I forbindelse med Nationalmuseets bevaringsplan er der ved at blive oprettet et nyt værksted for papirkonservering, og som et led i planen vil der i 1981 blive tilknyttet to konserveringsteknikere på halv tid.

På afdelingen for farvekonservering er der foretaget en registrering af opskrifter med tilknytning til arbejdsområdet omkring farvekonservering. Samlingen består nu af ca 200 opskrifter, som er skrevet ud på 88 kartotekskort (A-5). Disse hovedsagelig ældre opskrifter er redigeret og renskrevet og sendt til trykning. Det hidtil udførte arbejde og trykning af 100 sæt opskrifter er betalt af Statens Museumsnævn og overretssagfører Aage Rold Lundbyes Fond.
Opskriftsamlingen udbydes nu til køb for alle interesserede. Danske statslige og statsstøttede museer og værksteder, der har konserveringsfaglig baggrund for at anvende opskriftsamlingen, kan få tilsendt et eksemplar vederlagsfrit.
Det er tanken fremover at føre samlingen ajour med tidsvarende opskrifter, og disse vil blive distribueret via en abonnementsordning ca 1 gang om året.
Denne ordning tænkes administreret af Museumstjenesten i Viborg.
Samlingens grundstamme, de 200 opskrifter, kan leveres i kassette med fanekort for ca 100 kr. pr. sæt. Den fremtidige abonnementsordning vil foreløbig skønsmæssigt blive beregnet til ca 50 kr. de første år.
Henvendelse til Nationalmuseet, Farvekonserveringen, Brede, 2800 Lyngby

Rosenborgsamlingen, København
I samarbejde med urmager Niels Petersen er indledt en gennemgang af samlingens ure med det formål at få dem renset og istandsat. Foreløbig er det berømte Habrecht-ur istandsat - og går igen

I samarbejde med slotsinventariekommissionens møbelsnedkere er indledt en gennemgang af samlingens møbler med restaurering for øje.

Der er indledt samarbejde med Konservator skolen omkring såvel konservering af enkeltgenstande som hele det teknisk-museologiske spørgsmål.

Der er indledt samarbejde med sadelmager Walther Jensen, Frederiksborgmuseet omkring nødvendig nybetrækning af møbler. 3 stole fra Frederik IV's tid er foreløbig afgået.

I samarbejde med arkitekt Nils Koppel er indledt en undersøgelse af restaureringsbehovet for slottets indre - med det formål at opstille en langtidsplan for restaurering.

Silkeborg Museum
Museet er iår blevet tilsluttet amtskonserveringsordningen i Århus amt med specialområdet glas og lertøj. Indledningsvis har konserveringstekniker Eva Salomonsen udarbejdet en rapport om bevaringstilstanden for glas og lertøj på museerne i Århus amt. Konserveringsværkstedet er blevet udstyret med et airbrasiveapparat og et udvandingsanlæg specielt med henblik på amtskonserveringen.

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
I efteråret 1980 har vi på konserveringsværkstedet anskaffet et demineraliseringsapparatur af typen Silex I (fra Silhorko).

Viborg Stiftsmuseum
Efter flytning af ca en tredjedel af magasinerne og indretning af konserveringsværksted, er vi nu klar til at tage fat på nogle af de mange opgaver, der konserveringsmæssigt trænger sig på. Ekstra-kustoden er blevet ombyttet med en snedker, og museet har anskaffet en snedkerimaskine, så vi selv har mulighed for at kunne tage os af en del istandsættelser.

Aabenraa Museum
Fhv. radiotelegrafist N.C. Christensen, Kolding har påbegyndt restaurering af museets skibsmodeller. De fleste af modellerne er i nogenlunde stand. Arbejdet udføres af ren interesse for emnet.

Aarhus Kunstmuseum
Ved en rutinegennemgang af museets store tidlige konkrete maleri Opus II nr. 1 fra 1950 af Richard Mortensen, viste det sig, at bagsiden var et megèt betydeligt værk fra kunstnerens ekspressionistiske fase i 1940'erne, muligvis "Mareridt" fra 1940-41.

Forhistorisk Museum, Moesgård. Etnografisk samling
For bevilling fra Århus amts museumsråd konserveres sjældne lakarbejder fra Maldiverne.

Bygningsmæssige forhold

Flynderupgård Museet, Espergærde
Bygningerne ejes af Helsingør kommune, som 1978-80 har bekostet omfattende istandsættelse af den tidligee privatejede ejendom. Samtidig er installeret tyveri- og brandsikringsanlæg.

Industrimuseet, Horsens
Museet har fået magasin i Crome&Goldschmidts tidligere vævehaller. Det er en shedtags-bygning fra 1894, som herigennem bliver reddet fra nedrivning. Der er ca 2200 m^2 i et plan, som er velegnet til store genstande.

Møns Museum, Stege
Restaureringen af museets facade er nu tilendebragt. I fortsættelse heraf har museet fået fredet naboejendommen, et tidligere brændevinsbrænderi fra 1830'erne, og man har anmodet byråd og fredningsstyrelse om at man søger at omlægge trafikken ved den middelalderlige byport som museet er sammenbygget med. Automobiltrafikken gennem porten skader indirekte murværket og hindrer besøgende i at besigtige bygningen.

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Fra januar 1981 indrettes en ny hovedindgang til museets samlinger i Museumsgade 3.

Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Nyanlæg af klosterhaven er langt fremme. Der er lagt stenbrolægning, og bedene plantet til med lægeplanter og krydderurter. Senere vil vi prøve at finde frem til lokale specialiteter.

Magasin

Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Museets stensamling er sorteret og omregistreret, og der er fremstillet et magasinreolsystem på museets værksted til den fortsatte opbevaring.

Administrative forhold

Holstebro Kunstmuseum
I forbindelse med ibrugtagningen af den nye museumsbygning og nyindretning af samlingerne vil museet være lukket i marts og april 1981. Museet forventes nyåbnet i maj 1981

Midtsønderjyllands Museum, Gram
Frem til april 1981 holder museet lukket alle hverdage. I denne periode foregår opbygningen af museets permanente geologiske udstilling,

Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo
Museet har siden 1. september fungeret som arbejdsplads for 8 unge arbejdsløse og 1 arbejdsleder under garantiordningen for ungdomsarbejdsløse i Storstrøms amt. Indtil nu har de unge arbejdet med lettere konservering af museets samling af møbler, vogne, slæder og cykler m.v. foruden med registrering og udstilling af samme genstande. I de 9 måneder opholdet på museet varer, kommer de unge igennem et alsidigt program af arbejdsopgaver og undervisning.
Beskæftigelsessekretariatet i amtet afholder de ekstra driftsomkostninger (til materialer o.l.), der er forbundet med projektet, ligesom der fra amtets side er bevilget penge til etablering af værkstedsfaciliteter.

Nationalmuseet, Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, København
I løbet af december 1980 er samlingens kontor flyttet til nye lokaler på 2. sal i øst-fløjen af Prinsens Palais. Udstillingen er fremdeles i sine hidtidige lokaler på 1. sal. Adressen er uforandret: Frederiksholms Kanal 12, 1220 København K.